Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Газета 1918 йил 21 июндан чиқа бошлаган

Ўзбекистон Коммунистик партияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети ва Министрлар Советининг органи

№ 142 (20. 110) • 1988 йил 21 июнь • сешанба • Баҳоси 3 тийин.

ХАЛҚ МИНБАРИ

Бугун «Совет Ўзбекистони» газетаси 70 ёшга тўлди

Ўзбекистон Коммунистик партияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети ва Министрлар Советининг органи бўлган бу газета илк бор инқилоб йилларида бунёд бўлган эди. «Иштирокиюн» («Коммунист»), «Туркистон», «Қизил Байроқ», «Қизил Ўзбекистон» номлари билан нашр этиб келинган газета ўлкамиз тарихининг, халқ ҳаётида юз берган жуда катта социал-иқтисодий ўзгаришларнинг солномаси бўлиб қолди. К. Маркс, Ф. Энгельс, В. И. Ленин каби башарият доҳийларининг фикрлари, ғоялари илк бор ўзбек тилида унинг саҳифалари орқали халққа етказилди. Шу тариқа газета марксизм-ленинизм ғояларини омма онгига сингдиришда Коммунистик партиянинг фаол ёрдамчиси бўлди.

Бугун шонли тарихимизнинг мулкига айланган газета тахламларида инқилобнинг чақмоқли дамлари, мамлакатдаги ички кураш манзаралари, тараққиётимизнинг барча бўғинларида кечган турли жараёнлар, жўшқин ҳаётимизнинг қайноқ нафасини яққол сезамиз.

Яқинда, «Ҳужум» ҳаракатининг 60 йиллиги муносабати билан тарихга бир назар солганда, Ўрта Осиё учун ғоят муҳим бўлган бу мавзуни ёритишда газета қанчалар жонбозлик кўрсатганлигини яна бир бор эсладик. Ўзбекистон Компартияси ҳаётнинг қайси бир масаласини кун тартибига қўймасин, газета шу масалани ҳал этишда партияга кўмакчи бўлди. Мамлакатни индустрлаштириш, қишлоқ хўжалигини коллективлаштириш, маданий революцияни амалга оширишда ҳам газетанинг улуши бор.

М. В. Фрунзе, В. В. Куйбишев, В. И. Иванов, И. А. Зеленский, А. Икромов, Ф. Хўжаев, Й. Охунбобоев, У. Юсупов каби партия ва ҳукуматимиз қатор раҳбарларининг нутқ ва мақолалари бу газетада кўп босилган.

Улуғ Ватан урушининг барча машаққатларини халқимиз қандай енгганлигини газета саҳифалари орқали хотирада тиклаш мумкин. Фронтдаги жангчиларга ёзилган ўзбек халқининг мактуби ғоят ҳароратли бўлиб, ҳалигача уни ҳаяжонсиз ўқиш мумкин эмас. Ўзбек маданиятининг энг яхши арбоблари — олимлар, адиблар, журналистлар ҳаммалари бир бўлиб, газета саҳифаларини мазмунли фикрлари билан тўлдирганлар.

Урушдан кейинги халқ хўжалигини тиклаш йилларида ва ундан сўнгги даврларда ҳам «Совет Ўзбекистони» газетаси меҳнаткашларни коммунистик руҳда тарбиялашда партиянинг чаққон ёрдамчиси бўлди.

Газетани ўз даврининг бир ойнаси дейиш мумкин. Унда ҳаётимиздаги ютуқлар ҳам, хато ва камчиликлар, заиф томонлар ҳам муҳрланиб қолади. Турғунлик йилларида мавжуд бўлган ножўя кайфият, афсуски, газеталаримиз мазмуни ва материалларида ҳам бор. Айниқса, қўшиб ёзиш авж олган йилларда ўша рақамлар газета саҳифаларига ҳам чиқиб қолган. Қаҳрамонлар, деб эълон қилинган шахслар жиноятчи бўлиб чиққан ҳоллар ҳам йўқ эмас. Буларнинг ҳаммаси — ўқувчининг матбуот сўзига ишончини сусайтириб қўйди.

КПСС XXVII съезди мазкур масалаларнинг ҳаммасига энг тўғри ва ҳаққоний баҳони берди. Турғунлик даврининг хатолари партиявий принципиаллик билан фош этилди, тараққиёт йўли белгилаб чиқилди.

Қайта қуриш, ошкоралик ва кенг демократия шароитида матбуот олдига катта ва масъулиятли вазифалар қўйилмоқда. Уларни конкретлаштириб КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари М. С. Горбачев бундай деди: «Матбуот демократиялаш жараёнларига кўмаклашиши, иқтисодий ислоҳотни ўзлаштириш билан боғлиқ масалаларни олға силжитиши лозим. Ҳозирча журналистлар ҳар иккала проблемани суст ёритмоқдалар. Баъзан яхши мақолалар пайдо бўлиб қолмоқда. Аммо улар асло етарли эмас. Шуни таъкидламоқчимизки, матбуотнинг мазкур йўналишлардаги ишини сусайтириш мумкин эмас, уни юксак даражада сақлаш зарур. Қайта қуришнинг биринчи босқичида бўлгани каби оммавий ахборот воситалари олдинги сафларда бориши, янги вазифаларни ҳал қилишга ёрдам бериши керак. Аммо эндиликда унинг материаллари пишиқ-пухта, теранроқ, таҳлилга бойроқ бўлиши лозим. Газетхонлар ва телетомошабинлар газета ҳамда журналларнинг саҳифаларидан, телевидение экранларидан жиддий мулоҳазаларни, қизғин ўй-фикрларни, турли ёндашувларнинг тўқнашувини, қайта қуриш практикаси ҳозирдаёқ орттирган барча қимматли нарсалар кўрсатилишини кутмоқдалар».

«Совет Ўзбекистони» газетасининг ижодий коллективи ва кўпсонли жамоатчи мухбирлари партия белгилаган улкан вазифаларни амалга ошириш учун ўз куч-ғайратлари, қобилиятларини аямайдилар. Бугун газетанинг 70 йиллик ижод йўлига якун ясаётганда, В. И. Ленининг юбилейларни нишонлашнинг энг яхши йўли ҳал қилинмаган масалаларга диққатни жалб этишдан иборатдир, деган ўгитини ёдда тутамиз. Бугунги фаолиятимизни ана шу талаблар нуқтаи назаридан баҳолаганимизда ҳали партия ва халқ олдида анча бурчли эканимиз аён бўлади. Бу ҳол Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг пленумлари ҳужжатларида ҳам кўрсатиб ўтилган.

Қайта қуриш суръати ва сифати ҳали қониқарли эмаслиги, бу борада партиянинг ўткир қуроли бўлган матбуотни тубдан қайта қуриш кераклигини яхши тушунамиз. Ҳаёт биринчи планга қўйган экономика масалаларини ҳанузгача чуқур ва ҳар томонлама ёритяпмиз, деб айта олмаймиз. Коммунистик ахлоқ нормаларини ҳаммамизнинг ҳаёт тарзимизга айлантириш, ватанпарварлик ва интернационализм ғояларини чуқур ва таъсирли қилиб ёритишда маҳоратимиз етишмаяпти. Айниқса, марказий матбуот билан таққослаганимизда айрим материалларимизда мазмунан саёзлик, баёнда кўп сўзлик, тасвирда юзакилик каби камчиликлар яққол сезилади. Биз айтилган ва айтилмаган камчиликларимизни ҳам яхши биламиз ва уларни бартараф этиш йўлларини излаш билан бандмиз.

Таъмал тошини В. И. Ленининг ўзи қўйган совет матбуотининг ажойиб анъаналари бор. Улар кўпмиллатли ва кўп тилли нашрлар орқали ўтади. «Совет Ўзбекистони» газетасининг 70 йиллик санаси шу фикрнинг яққол исботидир.

Катта анжуман арафасида яшамоқдамиз. XIX Бутуниттифоқ партия конференцияси очилишига саноқли кунлар қолди. Конференция олдидан матбуотда эълон қилинган КПСС Марказий Комитетининг Тезисларини умумхалқ муҳокамасидан ўтказишда матбуот фаол қатнашди. Халқимиз партия ҳаётидаги бу муҳим воқеани катта эътибор билан, орзиқиб кутаётганидан далолат берувчи умумхалқ муҳокамаси янгиланиш, қайта қуриш ғоялари изчил рўёбга чиқаётганлигининг нишонасидир. Партия минбари бўлган газета мана шу жараёнда камарбастадир. Зеро, матбуот бугун партия талаб этаётганидек, умумпартиявий, умумхалқ ишимизнинг узвий бир қисми бўлмоғи даркор.

(Газетанинг 70 йиллик ижодий йўлига бағишланган материалларни 2- ва 3-бетларда ўқийсиз).

XIX БУТУНИТТИФОҚ ПАРТИЯ КОНФЕРЕНЦИЯСИ ОЛДИДАН

ЯХШИ НАТИЖАЛАР

СУРХОНДАРЁ ОБЛАСТИ. Бойсун районидаги «Бойсун» давлат наслчилик заводида оилавий пудрат ва чек системаси жорий этилди. Ҳар бир кишининг топширилган иш учун масъулияти ортди. Хўжалик бош зоотехниги Эсон Ҳусановнинг ташвишлари ҳам кўпайиб қолди. Бошқача айтганда, у ҳар куни кўплаб отарларга бориб, қўйларни кўздан кечиради, чўпонларга маслаҳатлар беради. Хўжаликда 89 та отар бор. Шундан 53 тасида совлиқлар боқилади. Бу ерда ҳисор қўйлари парваришланмоқда.

Янгича ишлаш яхши самаралар бермоқда. Ўтган йилга нисбатан пландан ташқари 613 та қўзи олинди. Ишлаб чиқаришга сарфланган харажатлар 120 минг сўмга камайди. Қўйларнинг ўртача вазни 8 килограммга ортди. Бу ишларнинг ҳаммасида бош зоотехникнинг хизмати катта.

СУРАТДА: «Бойсун» наслчилик заводи бош зоотехниги, халқ депутатлари қишлоқ Советининг депутати Э. Ҳусанов.

В. Лешченко фотоси (ЎзТАГ).

ТОЖИКИСТОН ДИЁРИДАГИ УЧРАШУВЛАР

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Р. Н. Нишонов, республика Олий Совети Президиумининг Раиси П. Ҳабибуллаев, Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг Раиси Ғ. Ҳ. Қодиров, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг иккинчи секретари В. П. Анишчев, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг секретари М. Ҳ. Холмуҳамедов ўртоқлардан иборат делегациянинг Тожикистонга қилган визити Ўзбекистон ССР билан Тожикистон ССР ўртасидаги дўстликни мустаҳкамлашга, ҳамкорликни кенгайтиришга, иқтисодий ва маданий алоқаларни кучайтиришга бағишланди.

18 июнь куни Душанбе аэропортида меҳмонларни Тожикистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Қ. М. Маҳкамов, Тожикистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси Ғ. П. Паллаев, Тожикистон ССР Министрлар Советининг Раиси И. Ҳ. Хаёев, Тожикистон Компартияси Марказий Комитети Бюросининг аъзолари ва аъзоликка кандидатлари кутиб олдилар.

Ўзбекистон делегацияси икки кун мобайнида қардош республика ҳаёти билан танишди.

«МИ—8» вертолёти меҳмонларни Роғун гидроэлектростанцияси қурилиши майдонига элтиб қўйди. Бу ноёб ГЭСнинг биринчи агрегати келгуси йил ишга туширилади. Тўғони дунёда энг баланд бўлган шу ГЭСни лойиҳалаш ҳамда барпо этишда ўзбекистонлик инженерлар ва ишчилар фаол қатнашмоқдалар. Тошкентдаги «Средазкабель» бирлашмаси, Самарқанд лифтсозлик заводи, бошқа кўпгина корхоналар бу ерга ўз маҳсулотини етказиб бермоқда. Гидроиншоот қурувчиларининг кўп минг кишилик интернационал коллективи Норак ГЭСини, Вахш каскадидаги бошқа станцияларни барпо этиб, тажриба орттирган. Ана шу станцияларнинг энергияси Ўрта Осиё туташ системасига қўшилиб, республикаларимиздаги минглаб корхоналарнинг қувватларини, насос станцияларини ишлатиб турибди, хоналарга нур бермоқда.

Дўстлик—баландпарвоз сўз эмас, балки амалий ишлар, астойдил манфаатдорлик, ўзаро ёрдамдир. Қардош республика меҳнатчилари билан бўлиб ўтган кўпдан-кўп учрашувларда мана шу фикр изҳор этилди. Тожикистон Компартияси Марказий Комитетидаги суҳбатда ҳам шу ҳақда гапирилди. Суҳбатда партия ва хўжалик ходимлари, фан, адабиёт ва санъат арбоблари иштирок этдилар. Ўзбек ва тожик халқлари — бир дарахтнинг шохларидир. Улуғ шоирлар Навоий ва Жомий тараннум этган уларнинг кўп асрлик дўстлиги социализм йиллари мобайнида янги мазмун билан бойиб, теранлашди, мустаҳкамланди. Бу — ленинча миллий сиёсатни, партиянинг СССР халқлари қардошлик алоқаларини мустаҳкамлашга қаратилган йўлини амалга ошириш натижасидир.

Аммо, учрашувда қайд этиб ўтилганидек, бу ишда ўтмиш йилларнинг ўзбошимчалик билан қабул қилинган қарорлари ва турғунлик оқибатида эътиборсиз қолган жиҳатлар ҳам ўз таъсирини ўтказганлигини кўрмаслик мумкин эмас. Масалан, тегишли дарсликлар, илмий, бадиий адабиёт етарлича нашр этилмаяпти. Тожикистон телевидениеси кўрсатувларини республикамиз шаҳарлари ва қишлоқларида қабул қилишда мушкулликлар бор. Ўзбекистон билан Тожикистон меҳнат коллективлари, олимлари, ижодкор зиёлилари ўртасидаги алоқалар суст.

Экологик, демографик муаммолар каби муштарак, регионал муаммоларни ҳал этиш учун республикаларнинг кучларини актив бирлаштириш керак. Тожикистон аҳолиси Ўзбекистонда сув тақчиллиги кучайиб бораётганлигини ташвиш билан кўриб турибди. Аммо бу нарса кўп жиҳатдан Помир музликларининг аҳволига боғлиқ. Худди мана шу соҳада биргаликда куч-ғайрат сарфлаш, ечимларни ишлаб чиқиш лозим. Яқинда республикаларимизнинг академиялари ҳамкорлик тўғрисида шартнома имзолади. Учрашув қатнашчилари бошқа идоралар ҳам бу яхши ишдан ибрат оладилар, деб умид билдирдилар.

Ғовларни бартараф этиш, республикаларимиз ўртасидаги муносабатларни ёт, салбий, расмий-бюрократик иллатлардан холи қилиш энг муҳим вазифадир, дейишди 18 июнь куни Душанбе сиёсий маориф уйида бўлиб ўтган дўстлик кечасининг қатнашчилари.

Эртаси куни Ўзбекистон делегацияси Тожикистон ҳаёти билан танишишни давом эттирди. Меҳмонлар Душанбедаги усти ёпиқ бозорда бўлган вақтларида қишлоқ хўжалик маҳсулотлари савдосини ташкил этиш борасидаги фойдали тажрибани билиб олдилар. Оилавий пудрат кенг қўлланилиши, хўжаликларнинг савдо ташкилотлари билан бевосита алоқалари ва фирма магазинлари тармоғи кенгайтирилиши туфайли жамоат сектори якка тартибдаги сектор билан анча муваффақиятли рақобат қиладиган бўлиб қолди.

Сўнгра делегация Халқлар дўстлиги боғида бўлди. Ўзбекистонлик меҳмонлар боғда ўтказган кедр дарахти республикаларимиз ўртасидаги қардошларча муносабатларнинг янги бир тимсоли бўлиб қолади.

Ленинобод область Пролетар районидаги Ленин номли колхоз кўпминг кишилик аҳолисининг ҳаммаси қардош республика делегациясини кутиб олишга чиққандек эди. Колхоз раиси икки марта Социалистик Меҳнат Қаҳрамони А. Саматов бу ерда яшаётган ўзбеклар, тожиклар, қирғизларнинг, бошқа кўпгина миллатларга мансуб кишиларнинг аҳиллик билан сарфлаётган куч-ғайратлари, илҳомбахш меҳнатлари туфайли ишлаб чиқаришда ҳам, социал соҳада ҳам жуда катта муваффақиятларга эришилганлиги тўғрисида сўзлаб берди. Бу ерда пахтадан рекорд ҳосил олинади — колхоз ҳар йили 25 минг тоннадан кўпроқ хом ашё сотади. Олинаётган миллион-миллион сўм фойда одамларнинг турмуш ва меҳнат шароитларини яхшилашга сарфланмоқда.

Р. Н. Нишонов колхоз коллективини Ўзбекистон меҳнаткашлари номидан улкан муваффақиятлари билан қутлаб, унга тобора равнақ тилади. Делегация аъзолари сафарда уларга ҳамроҳлик қилган Тожикистон раҳбарлари билан бирга В. И. Ленин номли колхозда Владимир Ильич Ленин ҳайкали пойига гуллар қўйишди. Шу куни Ўзбекистон делегацияси Ленинободдан Тошкентга қайтиб келди.

И. ҲИСОМОВ,
ЎзТАГ махсус мухбири.

СССР Министрлар Советида

СССР Министрлар Советининг Президиуми 18 июнь куни бўлиб ўтган мажлисида «СССРда ихтирочилик фаолияти тўғрисида» СССР Қонунининг лойиҳасини кўриб чиқди.

Лойиҳа мамлакатнинг етакчи ихтирочиларига, олимлар, мутахассисларга, бир қанча бирлашмалар ва корхоналарнинг, СССР министрликлари ва идораларининг раҳбарларига, жамоат ташкилотларининг вакилларига олдиндан юбориб қўйилган эди. Сўнгра уларнинг ҳаммаси СССР Министрлар Совети Президиумининг мажлисига таклиф этилди, таклиф этилганлар юз кишидан ошди. Бу эса ҳар бир кишига лойиҳа қоидалари билан чуқур танишиб чиқиш ва уни муҳокама қилишда фаол иштирок этиш имконини берди.

СССР Фан ва техника давлат комитети раисининг биринчи ўринбосари ўртоқ И. М. Бортник доклади мажлис қатнашчиларида зўр қизиқиш ва энг муҳими, ўткир мурosасиз фикр уйғотди, бу эса лойиҳа муҳокамасининг бошланишидаёқ актив мунозарага айланиб кетди.

Мажлисда ихтирочи, «Южводопровод» инженерлик марказининг директори ўртоқ В. В. Шишкин биринчи бўлиб сўз олади. У ўз нутқида ихтиро тушунчасига, айниқса унинг янгилигини ифодалаб берадиган белгиларига тааллуқли конкрет мулоҳазаларини айтди. У жаҳон практикасига асосланиб, шу масала юзасидан лойиҳа қоидаларига аниқлик киритишни таклиф қилди. Сўнгра у қилинган ихтиродан фойдаланишдаги асосий ҳуқуқ кимга — авторгами ёки у ишлаётган ва у ёки бу муаммо юзасидан техник ечимни излаш учун топшириқ берган корхонага тегишлими, деган асосий масалага тўхталди ва шу масала атрофида жўшқин баҳс авж олиб кетди. Бунда В. В. Шишкин агар корхона ихтирочига топшириқ бериб, унинг ишини пул билан таъминлаган бўлса, у ҳолда ихтиро учун асосий ҳуқуқни муҳофаза қиладиган патент ана шу корхона номига берилиши кераклигига ишончи комил эканлигини таъкидлаб ўтди.

Бу позицияни таниқли ихтирочи — Перовдаги савдо машинасозлиги заводининг токари ўртоқ В. Г. Моисеев қўллаб-қувватлади. У олдин ихтирочилик — мамлакат социал-иқтисодий ривожланишини жадаллаштиришнинг энг устун вазифаларини ҳал этишда олимлар, инженер-техник ходимлар, новаторлар ва мутахассислар биргаликдаги меҳнатининг энг оқилона формаси эканлигини лойиҳага ёзиб қўйишни таклиф қилди. У новаторлик энг илғор ҳаракат эканлиги тўғрисида гапириб, қонун лойиҳасини астойдил маъқуллаётганлигини таъкидлади: «Мен ўзим 27 йил қийналдим, — деди ўртоқ В. Г. Моисеев, — ушбу ҳужжатни кўрганимдан кейин ниҳоят қонун қабул қилинаётганлиги, шундан кейин оддий совет кишиси академик, катта мутахассис даражасига кўтарила олиши мумкинлигини тушундим».

Шу билан бирга у ишлаб чиқаришдаги новаторлар меҳнатига етарли баҳо бермаётган, уларни қўллаб-қувватламаётган, ижод қилишлари учун зарур шароитларни яратиб бермаётган халқ депутатлари Советлари шаънига танқидий мулоҳазалар ва амалий таклифлар айтди. У айниқса ихтиролардан фойдаланишдаги кечикиш учун раҳбарлар масъулиятига тўхталди.

СССР Фанлар академиясининг мухбир аъзоси, «Кўз микрохирургияси» тармоқлараро фан-техника комплексининг бош директори ўртоқ С. Н. Федоров қонун лойиҳасига мажлиснинг бошқа қатнашчиларига нисбатан бутунлай ўзгача баҳо берди. У бундай деди: «Биз қабул қилмоқчи бўлаётган қонун ўз вақтида қабул этилаётган қонун эмас. Бу қонун отни арава тортадиган қилиб қўяди. Чунки амалда ихтирочилик учун бозор йўқ. Чинакам хўжалик ҳисоби амал қила бошлагандагина қонун ҳам ишлай бошлайди. Ана ўшанда ихтирочиларни қидириб қолишади. Бозор бўлмаса, қандай ихтиро бўлиши мумкин. Бозор муносабатлари бўлиши лозим». Сўнгра у қонун лойиҳаси 65 та моддани ўз ичига олувчи 42 саҳифадан эмас, балки Совет ҳокимиятининг дастлабки йилларида қабул қилинган декретлар каби икки-уч саҳифадан иборат бўлиши керак, деган фикрни билдирди.

Сўзга чиққан бошқа кишилар бу таклифни қўллаб-қувватламадилар. СССР Фанлар академияси давлат ва ҳуқуқ институтининг директори академик В. Н. Кудрявцев умумий нуқтаи назарни тўлароқ ифодалаб берди. У ўртоқ Федоровнинг позициясига қўшилмаслигини, уч варақдан иборат қонун қабул қилиб, кейинчалик унга ҳамма нарсани изоҳлаб берадиган инструкциялар, қоидалар ёзишга тўғри келишини таъкидлади. Бу эса, қонунни йўққа чиқариб қўйиши мумкин. Ҳозир тўғри йўл танланган. Қонун тўғридан-тўғри амал қилиши ва унда иш учун қанча модда зарур бўлса, худди шунча модда бўлиши керак.

Сўнгра у корхона патент учун асосий ҳуқуққа эга бўлиши лозимлигини таъкидлади. Акс ҳолда корхона ихтирони жорий этишдан манфаатдор бўлмайди. Шу билан бирга у лойиҳада ихтирочи билан корхона ўртасидаги муносабатларнинг мумкин бўлган вариантлари сонини кўпроқ келтиришни таклиф қилди. У лойиҳадаги СССРда патент суди ташкил этиш тўғрисидаги таклифни тўла қўллаб-қувватлади. Аммо, деди у, ана шу муассасанинг статусини янада аниқ-равшан белгилаб қўйиш керак.

Академик қонун лойиҳасидаги айрим чалкашликларга тўхталиб, бу чалкашликларни лойиҳада уч хил ҳуқуқ: «авторлик ихтироси ҳуқуқи», «ихтиро қилиш ҳуқуқи», «ихтиродан фойдаланиш ҳуқуқи» борлиги мисолида кўрсатиб берди. Академик булар уч хил масала эканлигини, чалкашлик бўлмаслиги учун уларни қонун лойиҳасидаги моддаларда аниқ баён қилиш лозим эканлигини уқтирди.

Ихтирочи, техника фанлари доктори, Москвадаги Лихачев номли автомобиль заводи бош директорининг ўринбосари ўртоқ В. Д. Кальнер ўз нутқида ўртоқ И. М. Бортникнинг қонун лойиҳаси ҳақидаги доклади асосий қоидаларини тўлдирди. Ўртоқ В. Д. Кальнер ана шу ҳужжат лойиҳасини тайёрлаш юзасидан СССР Министрлар Совети ташкил қилган ишчи группа составида қатнашган эди.

Сўнгра мунозара яна ихтиро учун асосий ҳуқуқ кимга тегишли бўлиши керак ва шу муносабат билан авторми ёки корхонами, қайси бири патент эгаси бўлиши керак, деган масала атрофида авж олиб кетди. Қонун лойиҳасида бу ҳуқуқ корхонага бириктиб қўйилган. Ана шу қоидага қарши энг танқидий муносабат СССРда хизмат кўрсатган ихтирочи, СССР Автомобиль саноати министрлиги тармоқлараро лабораторияси мудири ўртоқ А. Н. Филиппов нутқида билдирилди. Бу танқиднинг асосий моҳияти шундан иборат бўлдики, социалистик давлатда ихтиро ана шу ихтиро эгасининг иштироки билан жорий этилиши ва ундан фойдаланилиши керак, барча қўйилган ихтирочига мансуб бўлиши лозим, буни инкор этиб бўлмайди, авторлик ҳуқуқини ҳеч ким ўзлаштириб олмаслиги зарур. Қонун лойиҳасида корхона ёки ташкилотга ҳуқуқ нотўғри берилмоқда, агар ихтирочи ўз ишининг тури жиҳатидан тўғридан-тўғри техникавий топшириқни бажарган тақдирда ҳам, ихтиро ҳуқуқини корхона ёки ташкилотга бериб бўлмайди.

Бу фикрни «Москва ихтирочилари уюшмаси» норасмий бирлашмасининг вакили, РСФСРда хизмат кўрсатган ихтирочи, Бутуниттифоқ сиртқи электротехника алоқа институтининг катта инженери ўртоқ Ю. С. Полинов, шунингдек юридик фанлари доктори, СССР савдо-саноат палатаси «Союзпатент» Бутуниттифоқ бирлашмаси бош директорининг ўринбосари ўртоқ С. В. Филиппов актив қўллаб-қувватладилар.

Минск трактор заводи конструкторлик бюросининг бошлиғи, ихтирочи ўртоқ Н. С. Черняк, иқтисод фанлари доктори, СССР Госплани бўлим бошлиғининг ўринбосари ўртоқ О. М. Юнь бу масалага мутлақо қарама-қарши позициядан ёндашиб, ихтиро учун асосий ҳуқуқни корхонага бериш тўғрисидаги лойиҳа қоидасини қўллаб-қувватладилар. Улар ўз далилларини шу билан асосладиларки, бундай қилинса, корхоналарнинг ихтиролардан фойдаланишдаги иқтисодий манфаатдорлиги ошади, корхона—ихтирочининг ижодий имкониятлари энг тўла равишда намоён бўладиган муҳитдир. Муҳокаманинг бошқа қатнашчилари билдирган патентни корхонага бериш ихтиролардан фойдаланишни корхонанинг монополиясига айлантириб қўяди, деган эътирозларига улар лойиҳада башарти завод ёки бошқа ташкилот икки йил давомида ихтиродан фойдаланмаса, бу ҳолда патентга эгалик ҳуқуқи ихтирочига ўтиши кўзда тутилганлигини айтиб ўтдилар.

Лойиҳа муҳокамаси қатнашчиларининг эътиборини ўзига жалб қилган бошқа бир катта масала—мукофот миқдори ва уни ихтирочига тўлаш тартиби тўғрисидаги масала бўлди. Бу масалани биринчи бўлиб «Ротор» тармоқлараро фан-техника комплексининг бош директори, академик ўртоқ Л. Н. Кошкин тилга олди. У техника ечимини ишлаб чиқиш, ихтирони яратиш, ундан фойдаланиш билан боғлиқ бўлган муаммонинг ҳамма жиҳатларига тўхталиб, мукофот масаласида ихтирочи ҳуқуқларини ҳеч қандай ҳимоя қилиш кўзда тутилмаганлигини таъкидлади. Ўнлаб ташкилотларга учрашишга тўғри келади, уларнинг ҳар бири мукофот миқдорини камайтиришга, уни тўлашни тўхтатиб қўйишга, масалани кўриб чиқишни пайсалга солишга уринади. Л. Н. Кошкин лойиҳанинг ана шу муҳим ишга тааллуқли моддаларига аниқлик киритишни талаб қилди.

«Концервпромкомплекс» илмий-ишлаб чиқариш бирлашмасининг сектор мудири ўртоқ Н. С. Фесченко ўз нутқининг катта қисмини ана шу муаммога бағишлаб, ихтирони амалга ошириш учун мукофотни ҳам ихтиро авторига, ҳам уни кўплаб ишлаб чиқариш учун техник ҳужжатларни тайёрловчиларга баравар миқдорда тўлашни таклиф қилди. Сўзга чиққан бошқа нотиқлар ҳам ихтирочиларни моддий рағбатлантиришнинг турли жиҳатларига батафсил тўхталдилар. Қонун лойиҳасида тўланадиган мукофотнинг гарантияланган энг кам миқдори белгилаб қўйилиши ва шу билан бир вақтда унинг энг кўп миқдори чекланмаслиги таклиф қилинди. Айни пайтда мукофотни ўз вақтида тўламаганлиги учун бунда айбдор бўлган корхона ёки жамоат ташкилоти авторга кечиктирилган ҳар бир кун учун тўланадиган пулнинг бир проценти миқдорида пения тўлаши тўғрисидаги қоида қўллаб-қувватланди.

СССР Фанлар академиясининг вице-президенти, академик Е. П. Велиховнинг қонун лойиҳасида ихтиро учун асосий ҳуқуқ масаласини принцип жиҳатдан янгича ҳал этиш лозим эди, деган таклифига муҳокама қатнашчилари катта қизиқиш билдирдилар. Вице-президент ихтиро учун патент унинг авторига берилишини таклиф қилди; ёки бўлмаса ихтиро автори патент эгаси сифатида кўрсатган кишига ёки юридик шахсга; лойиҳада кўзда тутилганидек мерос тўғрисидаги қонунга мувофиқ ихтиро авторининг меросхўрига берилиши керак. Бундан ташқари, унинг фикрича, патентда икки патент эгаси — ихтиро автори ва шу ихтиро вужудга келган корхона кўрсатилиши мумкин. Бунинг устига ҳар икки патент эгаси тенг ҳуқуққа эга бўлади ва ихтирони улар ўзаро тузадиган битим асосида тасарруф қиладилар. Унинг фикрича, бундай ёндашув авторнинг ва корхонанинг иқтисодий, ҳуқуқий манфаатларини ҳимоя қилади, ихтирога уларнинг мулки сифатидаги муносабатини реал акс эттиради. Лойиҳа муҳокамаси қатнашчиларининг кўпчилиги ўртоқ Е. П. Велихов таклифини маъқуллаб кутиб олдилар.

СССР Министрлар Совети Президиумининг мажлисида бошланган мунозара фақат қонун лойиҳасини муҳокама қилиш доирасида чекланиб қолмади. Ихтирочининг жамиятдаги мавқеи, у ихтирони яратиш ва айниқса халқ хўжалигида ихтиродан фойдаланишда дуч келаётган жуда кўп тўсиқлар ҳақида ошкора, ишчанлик билан, амалий тусда гаплашиб олинди. Ихтирочиларнинг таклифларига лоқайдлик билан, баъзан эса масъулиятсизлик билан муносабатда бўлинаётганлиги, айрим мансабдор кишилар уларнинг талаб ва эҳтиёжларига бағритошлик билан, давлат манфаатларини кўзламай ёндашаётганликларини кўрсатувчи конкрет мисоллар келтирилди. Бир қанча раҳбарлар ихтирочиларнинг актив фаолиятига қайта қуришдан олдинги позицияларга туриб баҳо бераётганликлари айтиб ўтилди. Бу ҳақда СССРда хизмат кўрсатган ихтирочи Л. И. Данилов, Эстония ССРда хизмат кўрсатган ихтирочи Т. А. Пунгас, Бутуниттифоқ ихтирочилар ва рационализаторлар жамияти авторлик ҳуқуқларини ҳимоя қилиш бўлимининг мудири В. А. Смирнов, РСФСРда хизмат кўрсатган ихтирочи С. Ф. Штельмах, Москванинг 1987 йилги энг яхши ихтирочиси Б. И. Ушаков ўртоқлар гапирдилар.

Муҳокаманинг барча қатнашчилари қонуннинг янги лойиҳаси юзасидан СССР ҳукуматида бундай ошкора ва батафсил гаплашиб олиш жамиятни қайта қуриш, демократиялаш, кенг ошкоралик туфайли мумкин бўлганлигини таъкидладилар.

СССР Министрлар Советининг Президиуми бўлиб ўтган муҳокамани ҳисобга олиб, «СССРда ихтирочилик фаолияти тўғрисида»ги СССР Қонуни лойиҳасини узил-кесил ишлаб чиқиш учун асос сифатида қабул қилди, лойиҳани тайёрлаган ишчи группага лойиҳага аниқликлар киритишни, бу ишга энг қизиқарли, принципиал таклифлар киритган мажлис қатнашчиларини жалб этишни топширди.

Пухталаштирилган лойиҳани мулоҳазалар ва таклифлар киритиш учун СССР министрликларига, идораларига ва иттифоқдош республикаларнинг Министрлар Советларига юбориш, ишчи группасига эса узил-кесил тайёрланган лойиҳани 1988 йил 15 июлдан кечиктирмай СССР Министрлар Советига тақдим этиш хусусида кўрсатма берилди.

СССР Министрлар Совети Президиумининг мажлисида КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидатлар, СССР Министрлар Совети Раисининг биринчи ўринбосарлари Ю. Д. Маслюков ва Н. В. Тализин қатнашдилар.

КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР Министрлар Советининг Раиси Н. И. Рижков муҳокамага якун ясади.

(ТАСС).

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ 1918—1988

ФАКТЛАР... РАҚАМЛАР...

● «Совет Ўзбекистони»нинг биринчи сони бундан 70 йил муқаддам «Иштирокиюн» («Коммунист») номи билан чоп этилганди.

* * *

● Газета 1920 йил 12 декабрдан бошлаб «Қизил байроқ», кейинчалик «Туркистон», 1924 йилдан «Қизил Ўзбекистон», 1964 йилдан эса «Совет Ўзбекистони» номи билан чиқа бошлади.

* * *

● «Иштирокиюн» дастлаб 800 нусхада босилган эди. «Совет Ўзбекистони» ҳозир салкам 900 минг нусхада тарқатилмоқда.

* * *

● Меҳнаткашларни сиёсий руҳда тарбиялашда самарали ишлар қилгани, пахтачиликни юксалтириш учун курашда актив қатнашгани, республика ишчилари, колхозчилари ва зиёлиларини коммунистик қурилиш вазифаларини бажаришга сафарбар этгани ҳамда 10 мингинчи сони чиққанлиги муносабати билан 1958 йил 3 мартда «Совет Ўзбекистони» («Қизил Ўзбекистон») Меҳнат Қизил Байроқ ордени билан мукофотланди.

* * *

● Дастлабки беш йилликлар даврида социалистик Чирчиқ, Катта Фарғона канали қурилишларида ва Фарғона водийси далаларида газетанинг сайёр редакциялари фаол ишлаб турди.

* * *

«Совет Ўзбекистони»нинг республиканинг қарийб ҳамма районларида, шунингдек, РСФСР Ноқоратупроқ зонасида мухбирлар постлари ишлаб турибди.

* * *

Газетанинг жойларда 350 дан ортиқ жамоатчи ва штатсиз мухбирлари фаолият кўрсатяпти. Республикамиздаги йирик зарбдор қурилишларда ҳам газетанинг кўплаб активлари бор.

* * *

Газетани чет эллик мухлислар ҳам ўқишади.

* * *

Редакция газетхонлардан йилига ўртача 26 мингдан ортиқ хат-хабар олиб турибди.

* * *

«Совет Ўзбекистони»нинг республика ҳамма областларида жамоатчилик асосида ишлайдиган қабулхоналари бор.

Пролетарии всѣхъ странъ, соединяйтесь!
اشتراكيون
ИШТРАКІУНЪ (Коммунистъ).

●

«Иштирокиюн» («Коммунист») газетасининг 2-сони ана шундай бўлган эди.

●

• СЎЗ—ГАЗЕТХОНЛАРГА

ҲАҚИҚАТ ЖАРЧИСИ

Даъваткор сўз мўъжизакор бўлишини яхши биламан. Бинокор сифатида тан олишим керакки, сўз қудрати меҳнат кишиларини янги марраларни тезкор забт этишга отлантиради, рекордларга чорлайди.

Матбуот сўзи биз учун ҳамиша партия сўзи бўлиб эшитилади. Бизга у янги куч-қувват бахш этади, ҳамкасбларимиз тажрибасидан дарс беради. Шундай ҳам бўладики, янглишганимизда газета тўғри йўлга солиб қўйишга ҳам қодир. Шу маънода отахон газетани биз мураббий дейишга ҳақлимиз.

Бир воқеа ҳамон ёдимда. Шогирдлик муддатини ўтаб, мустақил ишлаётган пайтларим эди. Устозлардан ўрнак олиб, дуруст ишлай бошладим. Нормани ошириб бажарганимда газета менинг шанимга илиқ сўз айтди. Ўша бир оғиз сўз мени мардона меҳнатга ундади. Социалистик мажбуриятларимни ошириб адо этганимда, мукофотларга сазовор бўлганимда, ишда илғор тажрибаларни қўллаганимда... газета сўзининг қудратини қалбдан ҳис этганман.

Севимли газетамиз муборак 70 ёшини нишонлаш арафасида бригадамиз коллективи XIX Бутуниттифоқ партия конференцияси шарафига қабул қилган юксак социалистик мажбуриятини муддатидан илгари адо этганини маълум қиламан.

Н. ҚЎЧҚОРОВ,
Намангандаги 10-қурилиш тресги комплекс бригадаси бошлиғи, СССР Давлат мукофоти лауреати.

ЖАНГОВАРЛИК ЁР БЎЛСИН!

Оддий чўпонман. Лекин мақтаниш эмас, газетхон чўпонман. «Совет Ўзбекистони» газетасига (илгари «Қизил Ўзбекистон» пайтидаям) қарийб 25 йилдан буён обунаман. У менга кўп нарсани ўргатди, айтишим мумкинки, мен учун гўё дорилфунун бўлди. Унинг саҳифаларида бир неча бор чиққанман: гоҳ ўзим ёзганман, гоҳ менинг ҳақимда ёзишган. Ана шу мақолалар, лавҳалар меҳнатимни элга кўрсатди, обрўйимга обрў қўшди, янги-янги марраларга ундади. Бирор йил йўққи, белгиланган план ва мажбуриятларимни бажармаган бўлсам...

Эсимда, қоракўлчиликда қўйларни сунъий қочириш усули (СЖК) кенг тарқалган пайтларда «Совет Ўзбекистони» газетаси икки-уч йил бадалига сурункали туркум материаллар бериб бориб, СЖКга қарши курашди. Мухбирлар, журналистлар биз, чорвадорлар тарафдорлари билан қарши курашишга, ҳузурида тез-тез бўлиб, кўнглимиздаги очиқ фикрни ошкор айтишга, СЖКнинг ҳақиқатни айтишга даъват этдилар. Ниҳоят, биз ғалаба қилдик. Республика Министрлар Советининг қарори билан СЖК бутунлай таъқиқлаб қўйилди. Эндиликда қоракўлчиликда насл олиш, чорва туёғини ўстириш яхши изга тушиб олди.

Ўшанда газетанинг кучини, таъсирини илк бор сезганман. Тўғриси, шу-шу «Совет Ўзбекистони» газетасини жуда-жуда ҳурмат қиламан, қадрлайман. Бугун унинг 70 йиллик тўйи куни редакцияда ишлаётган барча журналистларни дил-дилдан қутлайман ва уларга қайта қуриш жабҳаларида олиб бораётган ижодий ишларида катта ютуқлар тилайман. Истагим, газета бундан буён ҳам жанговар бўлаверсин!

Ғ. ОБИДОВ,
Навоий область, Нурота районидаги «Ғозғон» совхози бош чўпони, XIX Бутуниттифоқ партия конференцияси делегати.

ЙИЛЛАР ЎТАВЕРАДИ...

Инсон босиб ўтган йўлига назар ташлаганда ҳаётда қоқилган дамларини, қувончдан оламга сиғмаган дақиқаларини эслайди. Шу тариқа ўз умрига баҳо беради. Зеро, газетанинг ҳар бир чоп этилган сони унинг «ҳаётида» қўйилган бир қадамдир.

Йиллар ўтавераркан, бироқ газета учун 70 йиллик тарих бу ҳазилакам ёш эмас. Деярли Октябрь тенгдоши демак, янги бунёд этилган совет жамияти, доҳий тамал тоши қўйган дастлабки дорилфунун тенгдоши демак. Газета бу жонли тарих, ҳаётимиз ойнаси десак муболаға бўлмас.

Ярим асрдан кўпроқ вақтдан буён «Совет Ўзбекистони» менинг яқин ҳамроҳим. Газетага шунчалик боғлангандимки, кундалик сонини кўрмасам, ўқимасам гўё дунёда нима бўлаётганидан бехабардек, ҳаётдан узилиб қолгандек бўлардим. Тарки одат амри маҳол деганларидек, ҳозир, кексайганимда ҳам шу.

«Совет Ўзбекистони» ҳамиша партия кўрсатган йўлдан қадам ташлади. Совет ҳукумати сиёсатини, давлатимиз қарорларини халқ оммасига етказиб, тушунтириб берувчи билимдон ўқитувчи бўлиб келди. Айни пайтда ўз ўқувчиси, газетхонларининг ҳам дил сўзларига қулоқ тутди, уларга яқин маслаҳатгўй бўла олди. Бундай фикрларни мен ҳамкасбларимдан, шогирдларимдан кўп марта эшитганман.

Бугун шуни алоҳида таъкидлашни истардимки, газета мавзуи хилма-хиллиги, у кенг газетхонлар оммасига мўлжалланганлиги билан ўз ўқувчисини ахтариб ўтирмайди. Айниқса, мамлакатимизда катта ўзгаришлар рўй бераётган, ҳамма дилидаги гапларни очиқ айта оладиган ҳозирги кунда газета халққа янада яқин бўлиши керак, назаримда. У том маънода халқ минбарига айлансагина янада оммабоп бўлиши шубҳасиз. Қолаверса, газета саҳифаларида фан-техника тараққиётини жадаллаштириш, олий ўқув юртларида етук мутахассис кадрлар тайёрлаш муаммоларига оид долзарб мавзуларга янада кенгроқ ўрин берилишини истардим.

Йиллар ўтаверади, газета умри эса ҳаётдек боқийдир.

Т. САРИМСОҚОВ,
Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг академиги.

МАТБУОТ— ТАРБИЯЧИ

Кундалик иш фаолиятимни газета ўқишдан бошлашга одатланганман. Ошкоралик ва демократия ривожланиб бораётган ҳозирги пайтда матбуотнинг таъсирчанлиги ва жанговарлиги ошиб бормоқда. Турғунлик йилларида танқиддан холи зоналар ҳисобланган партия ташкилотларининг камчиликлари, айрим партия ходимларининг фаолиятларига эндиликда принципиал муносабатда бўлинмоқда. Ана шундай мақолаларни дарров ўқиб чиқаман. Зеро булар ишимиздаги нуқсонларни йўқотишга ёрдам беради.

«Совет Ўзбекистони»да идеология ходимлари учун фойдали бўлган қатор назарий ва амалий мақолалар, партия ташкилотлари ишидаги илғор тажрибалар, янгича иш услублари тарғиб қилинган материаллар бериб борилаётгани яхши бўляпти. Айниқса, биз совет турмуш тарзини қарор топтиришда, қишлоқ турмуш маданиятини юксалтиришдаги фаолиятимизда газетанинг маслаҳатидан, йўл-йўриғидан кўпроқ фойдаланяпмиз.

Районимизда янгича урф-одатларни жорий этиш ва атеистик тарбия соҳасида муайян ишлар қилиняпти. Бу тадбирларга район партия комитети қошида тузилган совет турмуш тарзини қарор топтириш кенгаши бошчилик қилмоқда. Матбуотда эълон қилинган янгича анъаналарни тарғиб қилиш борасидаги илғор тажрибаларга асосланиб, аҳоли ўртасида амалга ошириладиган тадбирларни пухта ишлаб чиқяпмиз. Натижада никоҳ тўйлари ортиқча харажатларсиз ўтмоқда. Ёшларга паспорт топшириш, меҳнат илғорларини шарафлаш, ёшларни ишчи ва колхозчи сафига қабул қилиш, «Ўроқ ва Болға» байрамлари, интернационал дўстлик кечалари каби қатор янгича маросимлар турмушимиздан мустаҳкам ўрин олди. «Хотира куни»ни ўтказиш ҳам катта тарбиявий аҳамиятга эга бўлмоқда.

Бундай тадбирлар, «Касбим—фахрим» мавзуидаги учрашувлар айниқса, ёшларда катта таассурот қолдиряпти. Жумладан, «Россия» колхози аъзоси, Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган чорвадор З. Алиева, «Ленинград» колхози сут соғувчиси Ленин орденли Т. Сиддиқова ва Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган ўқитувчи Х. Қўчқоровалар билан бўлиб ўтган учрашувлардан кейин ўрта мактабни битираётган ёшларнинг кўпчилиги қишлоқда қолиб ишлаш истагини билдиришди.

«Совет Ўзбекистони» газетасида атеистик мавзуида берилаётган материаллар айниқса, бизга қўл келмоқда. Бундай мақолалар партия, касаба союз ва комсомол ташкилотларида, меҳнат коллективларида, қишлоқ Советларида атрофлича муҳокама қилиниб, ундан тегишли хулосалар чиқариб оляпмиз. Ҳозирги пайтда шу асосда Абдулла Набиев номли, Карл Маркс номли, «Правда» колхозларида атеистик клублар ташкил этилган. Бу жойларда «Хотин-қизлар ва дин» «Диннинг зарарли оқибатлари», «Ичкилик—иллат» мавзуида давра суҳбатлари ўтказилмоқда.

Район ёшларининг уруш ва меҳнат ветеранлари билан бўладиган учрашувлари ҳам анъанага айланиб қолди. Кейинги пайтларда Улуғ Ватан уруши иштирокчилари ўз қўллари билан мингдан зиёд мевали кўчат ўтқаздилар. Бу кўчатларни мактаб ўқувчилари меҳр билан парвариш қилишмоқда. Ипакчилик совхози партия ташкилотининг ташаббуси билан Улуғ Ватан урушида ҳалок бўлган ҳамқишлоқларимиз шарафига «Ёдгорлик хиёбони» барпо этилди. «Ленинград» колхози аъзолари уруш даврида ўз жамғармаларига танк сотиб олишган эди. Фашистларни даҳшатга солган ўша танк ҳозир хўжалик марказий қўрғонига олиб келиб ўрнатилди.

Бу ишларнинг амалга оширилишида жонажон газетамиз — «Совет Ўзбекистони»нинг алоҳида роли бор. Шахсан менинг партия ходими сифатида шаклланишимда ҳам газетанинг хизмати бор эканлигини бугун алоҳида таъкидламоқчиман.

Р. ЖУМАНИЁЗОВА,
Хўжаобод район партия комитети секретари.

ЖАСОРАТГА ДАЪВАТ ЭТГАН САТРЛАР

Улуғ Ватан урушининг дастлабки кунларида Ўзбекистондан борган 90- ва 94- алоҳида ўқчи бригадалар Москва мудофааси зонасида турарди. Бригада командир ва солдатлари Ўзбекистондан келтирилган газеталарни, шу жумладан «Қизил Ўзбекистон»ни сабрсизлик билан кутишарди. Унинг ҳар бир сатри, ҳар бир жумласини ҳижжалаб, синчиклаб ўқишарди.

Сўнгра бригадамизни Сталинград жангига юборишди. Бу 1942 йилнинг ноябрь — декабрь ойлари — қаҳратон қиш эди. Фельдмаршал Паулюснинг тиш-тирноғигача қуролланган 330 минг кишилик армиясини қуршаб олиб, тор-мор қилиш учун энг оғир жанглар давом этарди. Ана шу даҳшатли дақиқаларда ҳам газетани қўлдан қўймасдик. Республикамизнинг биринчи президенти Йўлдош Охунбобоевнинг вафоти ҳақидаги қайғули хабарни ҳам газета орқали билиб қаттиқ ташвишга тушганмиз. У бизни 1942 йил август ойида фронтга кузатар экан, оқ йўл тилаб, кузатиб қолган эди. Биринчи ўзбек қаҳрамони Қўчқор Турдиевнинг жасорати ҳақидаги, Фарғона область Бешариқ районидан лейтенант Сирожиддин Валиевнинг мислсиз мардлиги ва унинг Ленин ордени билан мукофотланганлиги ҳақидаги қувончли хабарларни ўқиганимда қанчалар ҳаяжонланганимни фақат Ватан уруши жанггоҳларида жанг қилган кишигина тасаввур этиши мумкин.

Армиямизнинг жанговар ғалабалари ҳақидаги хабарлар, шаҳар ва қишлоқларимизни душмандан тозалашда жангчиларимиз кўрсатаётган мислсиз жасоратлари ҳақидаги очерк ва лавҳалар, Олий Бош қўмондоннинг буйруқларини ҳам унинг саҳифаларидан ўқирдик. Шунингдек, фронт орқасида республикамиз меҳнаткашларининг қаҳрамонона меҳнати тўғрисидаги ҳаяжонли сатрлар билан танишардик. Газетада босилган материаллар бизнинг ғалабага бўлган ишончимизни оширар, унинг даъваткор сатрлари гитлерчиларга қарши жангларда жасоратга чорларди. Газета фақат она-Ватанимиз тупроғида бўлган жанглардагина эмас, Рейхстаг гумбазларига Советларнинг Ғалаба байроғи тикилган онларда ҳам бизга ҳамроҳ бўлган.

Газета юбилейи муносабати билан менда яна бир истак бор. У ҳам бўлса редакция коллективи келгуси ишларида ёшларимизни ҳарбий-ватанпарварлик, она-Ватанимизга, партия ишига чексиз садоқат, совет интернационализми руҳида тарбиялаш ишига эътиборни янада кучайтиради деган умиддаман.

С. ОХУНЖОНОВ,
Улуғ Ватан уруши қатнашчиси, истеъфодаги генерал-лейтенант.

Ушбу суратда «Қизил Ўзбекистон»нинг 1924 йилдаги дастлабки сонларини чиқарган матбаачиларни кўриб турибсиз. Улар ёш миллий матбуотни ривожлантиришда билимларини, куч-ғайратларини аямай сарфлаган фидойилар сифатида ҳурмат-эътибор қозонишган эди.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумида

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми маданий-маърифий ишларга, меҳнаткашларнинг ҳаваскорлик ижодиётини ривожлантиришга катта ҳисса қўшганлиги ва актив жамоат фаолияти учун ҳунар-техника таълими республика маданият уйи эстрада ансамблининг бадиий раҳбари ўртоқ Рефат Олимжонович **Ашировга** «Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган маданият ходими» фахрий унвони берди.

Журналистлар. Ўт юракли кишилар. Улуғ Ватан уруши бошланганида бир қанча журналистлар қаламни қурол билан алмаштирдилар. Душманга қарши аёвсиз жанг қилдилар. Фронт газеталарида ишладилар. Улар орасида Рустам Абдураҳмонов, Тўлқин Рустамов, Жалол Азизхонов, Мумтоз Муҳамедов, Мели Жўраев, Адҳам Раҳмат, Назир Сафаров, Адҳам Ҳамдам, Иброҳим Раҳим, Малла Абдуллаев, Мирзакалон Исмоилий каби таниқли журналистлар бор эди.

Минг афсуски, уларнинг айримлари урушдан қайтиб келишмади. Сиз мана бу суратда шуларнинг баъзиларини кўриб турибсиз: 1. Зефо Шамсутдинова. 2. Наъмат Абдуллаев. 3. Абдулла Шарофиддинов. 4. Ҳасан Иззатий. 5. Ориф Аъзамов.

ОШКОРА ВА ЖОНЛИ МУЛОҚОТ

Редакциянинг бирор кунини меҳнаткашларнинг хат-хабарларисиз, гражданларнинг қабулхонага мурожаат қилиб келишларисиз тасаввур этиб бўлмайди. Матбуотнинг оммавийлик сири ҳам худди ана шунда. Газета ва газетхон — бир оила. Шундай экан, уларнинг орзу-истаклари ва ташвишлари билан яшаш кишига юксак масъулият юклайди. Зеро, омма заковати, ақл-идрокидан баҳра олишнинг ўзи катта бахтдир.

Конвертларни очиб, хатлар дунёсига ғарқ бўлишнинг ўзгача гашти бор. Уларнинг мазмун-мундарижаси ранг-баранг. Аксарият мактубларда ҳозирги қайта қуриш, ошкоралик ва демократиялашга дахлдорлик кўпроқ намоён бўлаётир. Булар кишини қувонтиради. Тўғри, шу билан бирга жойлардаги жиддий камчилик ва нуқсонларни баён этувчи ариза ва шикоятлар ҳам оз эмас. Энг муҳими, бугунги газетхон актив ҳаётий позицияда туриб, кўпроқ ўзини эмас, умумдавлат ва халқ манфаатини кўзлаб, бонг урмоқда, лоқайдлик ва бефарқлик иллатларидан қутулиб бораётир.

Газетамизга келаётган шикоят хатларнинг таҳлили шуни кўрсатадики, ҳали айрим жойларда меҳнаткашларнинг аризаларига эътиборсизлик билан қараш фактлари қайд этилмоқда. Ҳамиша ҳам хат ортида инсон бор, деган нақлга амал қилинмайди. Масъул ходимлар ўз қабулига келган кишиларга нисбатан бюрократик, сансалорлик, расмиятчилик, қуруқ ваъдабозлик қилаётирлар. Булар нимани кўрсатади? Айрим раҳбарлар ҳамиша ҳам омма билан доимий мулоқотда бўлмайдилар, улар билан учрашиб, очиқчасига ва ошкора гаплашмайдилар. Умуман, омма билан жонли мулоқотнинг муҳим воситаси бўлмиш «Очиқ хатлар кунлари»ни ўтказиб туриш фақат фойдадан холи эмаслигини тушуниб етмайдилар.

КПСС Марказий Комитетининг 1981 йилдаги меҳнаткашларнинг хатлари ва таклифлари билан ишлашни янада яхшилаш тадбирлари тўғрисидаги қарорида: «Ўзини яхши кўрсатган очиқ хатлар кунлари, раҳбарларнинг хатлар билан ишлаш тўғрисида меҳнат коллективлари олдида берадиган ҳисоботлари, гражданларнинг конкрет аризаларини жойларда таҳлил этиш ва уларни шахсан қабул қилиш учун раҳбар ходимларнинг бевосита корхоналарга, қурилишлар, колхозлар, совхозларга ҳамда аҳолининг истиқомат жойларига бориб туриш тажрибасидан активроқ фойдаланилсин», — дейилади. Мана, саккиз йилдирки, «Совет Ўзбекистони» газетасида «Очиқ хатлар кунлари» рубрикаси доимий бўлиб қолди. Ҳар йилнинг бошида редколлегияда барча областларда ўтказиладиган «Очиқ хатлар кунлари» масаласи кўриб чиқилади. Бунда унинг тематикаси, ўтказиладиган жойи ва муддати, ҳатто унда иштирок этувчи масъул ходим ҳам белгилаб қўйилади. Бу ишларни амалга ошириш редакциянинг хатлар ва оммавий ишлари бўлимига топширилади. Шундан кейин область мухбирларимиз тегишли партия, совет, касаба союз, комсомол, хўжалик ташкилотларининг масъул ходимлари билан ҳамкорликда бу ишни бажаришга киришадилар. Шуниси қувонарлики, кейинги йилларда «Совет Ўзбекистони» газетаси ўтказаётган бундай жонли ва ошкора мулоқотда республикамизнинг қатор министрликлари, давлат комитетлари ва идоралари раҳбарлари, масъул ходимлари фаол қатнашмоқдалар.

Аввало, омма билан бундай очиқчасига гаплашишнинг самараларини нималарда кўриш мумкин? Биринчидан, меҳнаткашларнинг активлиги, қолаверса, ўз хўжалиги, ташкилоти ва райони, қўйингки, области учун астойдил жон куйдириш ҳисси, масъулияти ортиб бораётир. Иккинчидан, жойлардан юқори органларга, жумладан, газета редакцияларига аризалар оқимини камайтиради. Учинчидан эса, раҳбарлар ва масъул ходимлар кўпроқ қайси масалалар ва муаммоларга эътиборни кучайтириш зарурлигини аниқлаб оладилар. Қўйингки, ошкоралик, танқид ва ўз-ўзини танқид, камчилик ва нуқсонларга муросасизлик принципи янада мустаҳкамланади.

Редакциямиз коллективи бу муҳим оммавий тадбирга алоҳида диққат билан қараб келаётир. Унинг амалий натижаси учун курашиб, кўтарилган актуал проблемаларнинг ҳал этилиши устидан қаттиқ назорат ўрнатиб бормоқда. Шу тариқа «Совет Ўзбекистони» «Очиқ хатлар кунлари» материаллари изидан» рубрикаси пайдо бўлиб, ўша жонли мулоқотда ишлаб чиқилган тадбирларнинг бажарилиш якунлари билан газетхонларимиз хабардор қилиб борилаётир. Бир мисол. Ўтган йили редакциямиз Қарши шаҳар партия комитети билан биргаликда «Каршистрой» бошқармасида «Очиқ хатлар куни»ни ўтказганди. Ўшанда уй-жой, маданий-маиший хизмат кўрсатиш ва бошқа бир қатор муаммоларни тезроқ ҳал этиш «Каршистрой» ва «Главсредазирсовхозстрой» раҳбарлари олдига кўндаланг қилиб қўйилганди. Хўш, чўлқуварларнинг ҳақли талаблари шу ўтган давр ичида қандай бажарилди? Қашқадарё область мухбиримизнинг хабар беришича, мазкур бошқармалар раҳбарлари ва масъул ходимларининг ваъдалари ҳамон ваъдалигича қолмоқда. Демак, газетамиз ўз назоратидаги бу мавзуга яна қайтишга, танқидий чиқиш қилишга мажбур.

Омма билан яқиндан тил топишнинг яна бир янги формаси пайдо бўлди. У ҳам бўлса, барча областларда «Совет Ўзбекистони» кунлари»ни ўтказиш анъанавий тус олиб бораётир. Редакциямиз ижодий ходимлари пахта усталари, чорвадорлар, механизаторлар, саноат корхоналари меҳнатчилари ва бошқа касб эгалари ҳузурида бўлиб, қайта қуриш, демократиялаш юзасидан суҳбатлар ўтказмоқдалар. Бу ишлардан мақсад — журналистларнинг ҳаётга чуқурроқ кириб боришини, омма билан доимий ҳамнафас бўлишини таъминлашдан, жойларда йўл қўйилаётган камчилик ва нуқсонларни очиб ташлашдан, ариза ва шикоятлар оқимини кескин камайтиришдан иборат.

М. МУҲСИМОВ,
«Совет Ўзбекистони» хатлар ва оммавий ишлар бўлими мудири.

МЕНИНГ ДОРИЛФУНУНИМ

Саид АҲМАД
Ўзбекистон ССР халқ ёзувчиси

Ҳеч қандай ҳужжат тарихни газетачалик изчил ёритиб беролмайди, десам хато бўлмас. Газетанинг бир сони ҳаётимизнинг бир кунги сурати, бир кунги овози, бир кунги юрак уриши. Унда энг кичик ҳодисалардан тортиб буюк воқеаларгача муҳрланиб қолган.

Бугун ўзининг шонли етмиш йиллик тўйини нишонлаётган қадрдон «Совет Ўзбекистони»мизнинг йигирма минг бир юз ўнинчи сони қўлингизда турибди. Демак, республикамизнинг кўтарилишлар, чўкишлар, яратишлаш, йўқотишлар, қувончлар ва ташвишларини бағрига сингдирган йигирма минг бир юз ўн куни кўз олдимизда жонланяпти.

Газетани ўқиш осон, чиқариш қийин. Тўрт саҳифани бир соатда ўқиб қўйиш мумкин. Аммо уни дунёга келтириш учун юзлаб кишининг заргардек меҳнат қилишини кўпчилик билмаса керак.

Уруш йилларини эслайман. Бақувват журналистлар фронтга кетган. «Қизил Ўзбекистон» (газетанинг номи ўша пайтда шунақа эди) бир варақ жигарранг кепак қоғозга босиларди. Фронтдан кетма-кет нохуш хабарлар келиб турарди. Киев қўлдан кетди. Минскни душманга ташлаб чиқдик. Фашистлар Смоленскни эгаллади. Энди душман Москва остонасида оч бўридек тишини қайраб турибди.

Совет Информбюросидан келган бундай хабарлар энг аввал бизга тегарди, дилларимиз вайрон, кўнглимизга чироқ ёқса ёришмасди. Редакция коридори деворига осиб қўйилган СССРнинг Европа қисми харитасига ташлаб чиқилган шаҳарларга ҳар куни белги қўярдик.

Тошкент кўчалари қоронғи тушиши билан жимжит бўлиб қоларди. Трамвайлар кечаси соат ўн биргача юрарди. Ўн иккига қолмай энергияни тежаш мақсадида электрлар ўчириб қўйиларди. Кўчириб келтирилган заводлар учун қўшимча электр энергияси йўқ эди.

Ҳамма жойда чироқлар ўчган-у фақат редакция билан босмахонада электр лампочкалари ёниб турарди.

Ўша кезлари газетамизда босилган Ғафур Ғуломнинг «Соғиниш», «Сен етим эмассан», М. Шайхзоданинг «Кураш нечун» шеърлари халқнинг юрагига қувват бўлганди. Улар шундай оғир кунда туриб эртанги кунни башорат қилишарди.

Масъул секретарь Вали Алломов, бўлим мудирлари Салоҳ Ҳасан, Мансур Юсупов, адабий секретарь Зафар Диёр, муҳаррир ўринбосари Рихси Сахибоев, таржимон Шербек Алиев, стенограф ва адабий ходим Аҳмад Шораҳмедов, ёрдамчи секретарь Аҳмад Исмоиловлар кечаси-ю кундузи редакцияда қолиб кетардилар.

Немислар Москва остоналаридан суриб ташлангандан кейин қўшинларимиз бирин-кетин шаҳарларимизни қайтариб ола бошладилар. Ана шундай қувончли хабар Москва вақти билан кечаси соат ўн иккида, яъни Тошкент вақти билан кечаси соат учда радио орқали хабар қилинарди. Олий Бош қўмондоннинг фалон шаҳарни ишғол қилганлар шанига чиқарган буйруғи, албатта, эрталабги газетада чиқиши керак эди.

Соат уч. Босмахонада қўрғошинлар совиб, қотиб қолган. Газетанинг ярим тиражи босилиб бўлган. Таржимон ҳам, машинистка ҳам кетиб қолган.

Газета учун жонини ҳам аямайдиган ажойиб инсон Вали Алломов тонг отгунча таржимон билан машинисткани қидириб топиб келади. Тонг отар пайти таржима ҳам битади. Газета босишдан тўхтатилади. Босилган қисми қайта ишлаш учун қоғоз комбинатига жўнатилади. Пресслаш дастгоҳи энергия камлигидан қўрғошинни эритолмайди, қолип ололмайди. То газета босилиб, биринчи нусхасига имзо чекилмагунча ҳеч ким редакциядан кетмайди. Ниҳоят газета эртасига кечқурун босилади...

Ўша кунларни энди хаспўшламасдан, очиқ айтишимиз керак. Газетачиларга ниҳоятда қийин бўлган. Редакция ходимлари кунига тўрт юз грамм нон, ойига икки юз грамм шакар билан тирикчилик қилардилар. Юрганда ер титрайдиган паҳлавон Салоҳ Ҳасан озиб, кичкинагина бўлиб қолганди. Вали Алломов кўйлаги йўқлигидан кабинетда ҳам пальтосини ечмай ўтирарди. Нашриёт ёрдамчи хўжалигида етиштирилган ошқовоқ кундалик тушлик овқатимиз эди.

Тирикчиликнинг қийинлиги, толиқиб қолишлар иш сифатига ҳам таъсир қила бошлади. «Правда Востока»да Сталиннинг унвонидан битта ҳарф тушиб қолгани учун уч киши сиёсий айб билан қамалиб кетди. Сталиннинг чап кўкрагидаги Олтин юлдуз ўнг томонга ўтиб қолгани учун газетамизда икки киши жазоланиб, редактор муҳокамага тушди.

Редакциядаги қийинчиликларни сезган Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Усмон Юсупов ходимларнинг иқтисодий аҳволини яхшилаш йўлларини қидира бошлади. Ҳозир кулгили бўлса ҳам айтай, Усмон Юсупов аралашуви билан редакцияда ишлайдиган кишилар учун ўн донадан музлатилган чучвара пишириб бериладиган бўлди. Яна Усмон Юсупов ҳаракати билан редакция ва босмахона ходимларига бир сидрадан уст-бош берилди.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси Йўлдош Охунбобоев вафотидан кейин махсус Фарҳод сайлов округидан депутатликка номзоди қўйилган Абдували Мўминовнинг биографиясини ёзиш менга топширилган эди. Худди кечагидек эсимда. Ёзлик оқ брезент туфлида қор кечиб, Олий Совет биносига қараб кетяпман. Зиналардаги поёндозлар устига тортилган оппоқ ҳарир матони босишдан ҳижолат бўлиб зина четидан ийманиб кўтарилгандим. Ҳар босган қадамимдан зинада излар қоларди. Бўлғуси раис билан икки соатдан ортиқ суҳбат қилдик. Ўтирган ўрнимда туфлимдаги қорлар эриб, полда кўлоб ҳосил бўлганди. Шунда бўлғуси раис хайрлаша туриб, битта конверт берди. Ташқарига чиққанимда қарасам тўрт метр сурп, тўрт метр чит, бир жуфт калишга талон экан. Ўшанда ҳижолатдан эзилиб кетгандим. Менку бўйдоқ, қарамоғида ҳеч кими йўқ одам эдим. Аммо редакциямизда бир этак болалилар кўп эди. Ўшаларни ўйлаб ҳижолат чеккандим.

Қўшинларимиз илгарилаб боргани сари редакцияда ҳам кайфият кўтарилиб, одамлар чеҳраси ёриша бошлади.

Фарҳод ГРЭСи қурилиши, металлургия комбинати қурилишлари бошланиб кетган. Турли каналлар қазишлар авж олганди. Газетамиз шанба, якшанба кунлари тўрт саҳифадан чиқа бошлади. Редакция ходимлари махсус магазинларга бириктирилди. Аста-секин тирикчилик ҳам изга тушиб кетди.

Марказқўм қарори билан фронт орқасидаги қисмларда хизмат қилаётган журналистлар яна редакцияга қайтарила бошладилар. Бағримиз тўлиб, газетамиз ўқишли бўлиб борарди.

Қирқ учинчи йилнинг охирларига бориб газета яна илгаригидек тўрт саҳифа бўлди. Энди ижодий активлар кўпайиб қолган, доимий авторларимиз Ғафур Ғулом, Шайхзода, Абдулла Қаҳҳор, Миртемирлар қаторига Ҳамид Ғулом, Асқад Мухтор, Рамз Бобожон, Туроб Тўла, Шуҳрат, Мирмуҳсин ва бошқалар келиб қўшилди. Ҳар якшанба адабий саҳифа бериладиган бўлди.

Ўша пайтларда Марказий Комитет редакциядан кўпроқ халқни қувонтирадиган, кўнгилни кўтарадиган материаллар беришни талаб қиларди.

Ҳажвий ҳикоялар ёза бошладим. Ўзимни фельетонга урдим. Фельетон ёзишга шунчалик берилиб кетдимки, орадан икки-уч йил ўтиб, ёзувчи дўстларим ёзганларини тўплаб китоб қилиб чиқазганларида менда китоб қиладиган нарса йўқлиги маълум бўлиб қолди. Шундагина фельетон ёзишни камайтириб, ҳикоялар ёзишга ўтдим.

Уруш тугаши арафасида шу отахон газетамизда босилган ҳикояларимни тўплаганимда каттагина бир китоб бўлгани эсимда. «Фарғона ҳикоялари», «Муҳаббат» тўпламларимга кирган асарларимнинг ҳаммаси «Совет Ўзбекистони»да эълон қилинган эди.

Менинг ёзувчилик тақдирим шу газета саҳифаларида бошланган. 1942 йилнинг 7 ноябрь байрами сонида биринчи ҳикоям эълон қилинган эди. Мана, орадан қирқ етти йил ўтибдики, ҳамон шу қадрдон газетамиздан узоқ кетолмайман. Газета менга туғишган жигардек азиз бўлиб қолган.

Мана шу қирқ етти йил давомида юзлаб ҳикояларим, очерк, фельетон, публицистик мақолаларим эълон қилинди. «Совет Ўзбекистони» мени ёзувчи қилди, элга танитди.

Ҳамма вақт газетани қўлимга олиб варақлаганимда редакцияда ишлаган бир умр унутилмас йиллар жонланиб кетади. Мени қўллаган, журналистикага, ёзувчиликка оқ фотиҳа берган устозларимни эслаб кетаман.

Журналистиканинг фанатик фидойиси Вали ака, республикамизнинг фото йилномасини яратган Исак Глауберзон, Ўзбекистонда бутун бир карикатурист рассомлар плеядасини вужудга келтирган Михаил Воробейчиков, шоир ва журналист Зафар Диёр, ажойиб дўст, доно олим Рихси Сахибоев, ҳар бир сатридан ўзбек тилининг рангин бўёқлари жилваланиб турадиган Тошпўлат Абдувалиев, редакцияни иккинчи уйим деб билган, кечаси ҳам, кундузи ҳам кабинетни тарк қилмайдиган Мансур Юсупов сингари фидойи қаламкашлар кўзимдан нари кетмайди. Улар ўзбек журналистикасининг пионерлари эдилар. Уларнинг табаррук номлари ўзлари меҳнат қилган газета саҳифаларида абадий қолиб кетди.

Михаил Иванович Калинин, газетани покиза одамлар чиқазсин, деган эди.

Биз жонажон газетамиз— «Совет Ўзбекистони»ни покиза қўл билан чиқазганмиз.

Бугун редакцияда ишлаётган журналист укаларимиз, сингилларимиз юқорида номлари зикр қилинган устозларимиз анъаналарини давом эттиришларини истардим. Она тилимизнинг оҳангларини, рангларини кунт билан ўргансалар ёмон бўлмасди. Тилимиз бой, оҳангдор. Ҳар бир сўзнинг ўнлаб синонимлари бор. Ана шуларни синчиклаб ўрганишлари керак. Материаллардаги чучмаллик, ҳавойилик, эзмалик журналистга обрў келтирмайди. Аксинча, бебурд қилади.

Журналист тили содда бўлиши керак. Бурама жумлалар, баландпарвоз иборалар, сийқаси чиққан ўхшатишу муболағалар газетхоннинг ҳафсаласини пир қилади.

Қадрдоним, устозим, дорилфунуним!

Бугун сен билан йигирма минг бир юз ўн марта юз кўришиб турибмиз.

Босмахона бўёқларининг ҳиди келиб турган саҳифаларингни қўмсаб уйғонаман. Почтачи келишини кутишга тоқатим етмай, киоскага йўл оламан.

Айниқса, ҳикоямми, мақолами босилган куни бутун Ўзбекистонда мендан олдин уйғонадиган одам бўлмаса керак. Ёзишнинг завқи, босилиб чиққанини кўриш дунёдаги жами завқлардан завқли эканини фақат ва фақат ёзувчи-журналистлар билади.

Содиқ МИРАҲМЕДОВ

Таниқли селекциячи-олим, Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган фан арбоби, СССР Давлат мукофотининг лауреати, ВАСХНИЛ академиги Содиқ Мираҳмедов узоқ давом этган оғир касалликдан сўнг 1988 йил 18 июнь куни вафот этди.

С. Мираҳмедов 1926 йил 21 августда Тошкент шаҳрида туғилган. 1975 йилдан КПСС аъзоси, олимлик фаолиятини 1950 йилда Ўзбекистон ССР Фанлар академияси ўсимликлар экспериментал биологияси институтида бошлаганди. Шу ерда унинг илмий позицияси шаклланиб, изланиш йўналиши аниқланганди. 1976 йилдан 1985 йилгача С. Зайцев номидаги Бутуниттифоқ пахта селекцияси ва уруғчилиги илмий-тадқиқот институтининг директори бўлиб ишлади. Ёввойи ҳолда ўсадиган донор шакллардан фойдаланиш асосида ғўзанинг вилтга чидамли тезпишар навларини яратиш борасидаги янги илмий йўналишнинг ривожи унинг номи билан боғлиқдир. С. Мираҳмедов яратган навларни, айниқса «Тошкент-1» навини жорий этиш туфайли республикада ғўза вилт касаллигининг тарқалиши тўхтатилди ва пахта етиштириш кўнайишига эришилди. С. Мираҳмедов 80 дан ортиқ илмий иш авторидир, у ғўзанинг олти хил районлаштирилган навини яратди.

С. Мираҳмедов катта жамоат ишларини олиб борди, халқ депутатлари Тошкент область ва Оржоникидзе район Советларининг депутати этиб сайланган, район партия комитети ва институт партия бюросининг аъзоси, ВАСХНИЛ Ўрта Осиё бўлими президиумининг ҳамда «Хлопок» журнали редколлегиясининг аъзоси эди.

С. Мираҳмедов Коммунистик партия билан Совет давлати олдидаги хизматлари учун Ленин ордени, Меҳнат Қизил Байроқ, Халқлар дўстлиги, «Ҳурмат Белгиси» орденлари, СССР Халқ хўжалиги ютуқлари виставкасининг медаллари билан мукофотланган эди.

Ажойиб селекциячи-олим, пахтакорларнинг қалин дўсти Содиқ Мираҳмедовнинг порлоқ хотираси қалбимизда ҳамиша сақланиб қолади.

Р. Н. Нишонов, Т. А. Алимов, В. П. Анишчев, В. А. Антонов, В. А. Головин, П. В. Догонкин, А. С. Икромов, Ғ. Ҳ. Қодиров, В. Н. Лобко, В. И. Огарок, Н. И. Попов, К. Саликов, П. Ҳабибуллаев, М. Ҳ. Холмуҳамедов, Ҳ. А. Алимова, И. Х. Жўрабеков, Б. Ф. Сатин, В. А. Хайдуров, Ш. А. Акмалхонов, Ф. В. Войтенок, Г. С. Миразимова, А. А. Никонов, С. Р. Раҳмонқулов, А. Эгамбердиев.

Вагонда кўчма касса

«Йўловчилар диққатига! «Тошкент — Андижон» маршрути бўйича қатновчи 60-поездга билетлар сотилмоқда. Билетларни 11-вагонда кўчма кассадан олишингиз мумкин».

Бу эълонни Андижондан Тошкентга йўл олаётган 59-поезд радиокарнайидан эшитиш мумкин. Ўрта Осиё темир йўл бошқармаси Фарғона бўлими йўловчиларга ана шундай қулайлик яратиб, кўпчиликни мамнун этди. Худди шундай кўчма касса хизмати «Андижон — Тошкент» (Наманган орқали) поездида ҳам йўлга қўйилган.

Д. ҚИРҒИЗБОЕВ.

КАСБГА САДОҚАТ

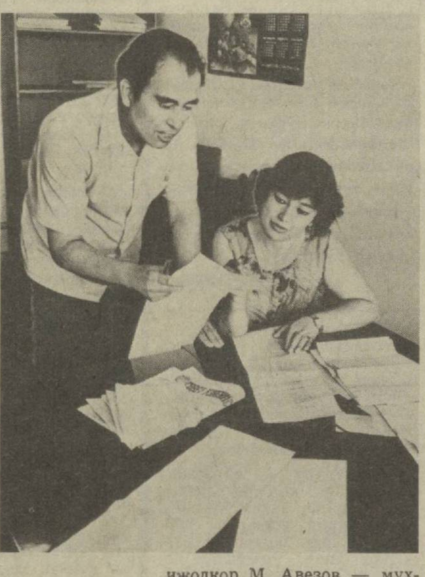

Редакция ҳаётида шундай анъаналар борки, улар ижодкор учун ҳар куни такрорланиши табиий. Такрорланганида ҳам янгичасига, давр талабига мос ҳолда бўлади. Буларни санаб ўтайлик:

1. Редколлегия тасдиқлаган жорий номер саҳифалари эрталаб редактор ҳузурида қайта кўриб чиқилади, уларга аниқлик киритилади.

2. ТАСС — ЎзТАГ телетайп канали орқали ўтаётган беҳисоб хабарларнинг энг муҳимлари номерга танлаб олинади.

3. Зарур материаллар машинкадан чиқарилади. Таҳрир қилиниб, номерга туширилади.

4. Газетани саҳифалаш, корректурасини ўқиш. Навбатчи редакторлар ва навбатчиларнинг саҳифаларини ўқишларини кузатиш.

5. Газетага қўл қўйиш.

Бу ишлар ижодкор учун жуда оддий. Лекин эрталабдан то газета қўл қўйилгунгача бўлган муддатда ниҳоятда зийраклик билан ишлаш, масъулиятни ҳис эта билиш лозим. Зеро, газетачилик иши шуни тақазо этади.

Бош штабда

Секретариатни газетанинг бош штаби дейишади. Қўлингизга олган газетангизни ўқимишли ва дидли қилиб безатилишида масъул котиб, унинг ўринбосарларининг хизматини алоҳида қайд қилиб ўтиш керак.

Секретариат иши масъулиятли. Бу ерда ишловчи журналист ўз ишига меҳр қўйиши лозим. Газета саҳифаланиши бошланишидан токи янги газета босилиб чиққанга қадар бўлган ишни миридан-сиригача билиши, телетайп хабарларини кузатиб туриши жуда зарур. Секретарлик қозонида қайнаган ижодкор ўз меҳнатининг мевасидан нақадар ҳурсанд бўлишини бир тасаввур қилинг-а!

«Совет Ўзбекистони» секретариатида ўз ишининг усталари меҳнат қилишади. Улардан бири Яхё Тўхтаевдир. У Тошкент давлат университетининг журналистика факультетини битиргач, шаҳар ва кўп тиражли газеталарда ишлади. Билимини амалий ишда синади, қаламини чархлади. Кейинчалик «Ёш ленинчи» редакциясида меҳнат қилди.

1962 йили «Совет Ўзбекистони» редакциясига ишга таклиф этилди. Ана шундан буён қутлуғ даргоҳнинг ижодкори. Масъул котиб ўринбосари лавозимида ишлаб келаётир. У тузган макетлар ўзига хослиги билан ажралиб туради.

Катта тажрибали масъул котиб ўринбосари газета яратилаётган чоғда вазиятларни бир зумда илғаб олади. Саҳифа тикланаётган жойда қайси материални қандай жойлаштириш лозимлигини техник редакторларга тушунтириб беради. «Совет Ўзбекистони» техник редакторлари Юнус Зиёдов ва Ғуломжон Ҳакимов Яхё аканинг амалий маслаҳатларига доимо қулоқ солишади. Ахир, бамаслаҳат иш тутилганида газета ўқувчилар қўлига чиройли қилиб безатилган ҳолда етиб боради-да!

Газетанинг бугунги номери ҳам барвақт ишлаб чиқаришга узатилди. Бунда масъул котиб ўринбосари Яхё Тўхтаев ва у билан бирга ишлаган корректура бўлими ходимларининг хизмати летучкада тилга олинди.

Ойга белбоғ боғлаётганлар

Газета саҳифаларидаги мақолалар ҳарф териш цехига туширилгандан сўнг у гранка ҳолида корректорлар қўлига етиб келади. Ҳар бир гранка оригиналга қараб пухта ўқилади, ҳарф терувчи йўл қўйган имловий ва стилистик хатолар тузатилади. Ўқилган гранкалар газетанинг навбатдаги сони саҳифаланиши учун тайёр қилиб қўйилади.

— Корректура бўлимида ишнинг чегараси йўқдек кўринади, — дея ҳикоя қилади Маъсуда Ёқубова. — Ниҳоятда масъулиятли ишни бажараётганлигимиз билан фахрланамиз. Газетанинг бехато чиқишида корректорларнинг хизмати беқиёс. Бўлимимиз аъзолари ҳамжиҳат, аҳил, Ветеран ходимлар — Нигора Азимова, Лаъли Йўлдошевадан кўп нарсани ўргандим. Эндиликда сменани бошқаряпман. Ҳамкасбларимиз Неъмат Абдураҳмонов, Маҳмуда Абдуллаёрова (у ҳозир диплом ишини тайёрлаяпти) коллектив меҳрини қозонишган. Сафимизга ёшлар келиб қўшилишди. Неъмат Мирзақулов, Маннон Тўхтаев, Мурод Козиев касб сирларини пухта ўрганишяпти.

Газета қўл қўйишга тайёр бўлгач, уни яна бир киши қайта ўқиб чиқади. Уларни «ревкор» — саҳифаларни қайта кўриб чиқувчи деб аташади. Зоҳир Ҳайдаров ва Равшан Шодиев шу вазифани сидқидилдан бажаришмоқда.

Йиллар мобайнида ўқилган саҳифаларни жамласак, Ойга бир неча бор белбоғ бўлиши турган гап.

Навбатчилар

«Бугун навбатчи редактор Номоз Саъдуллаев, навбатчи мухбир — Мурод Авезов. Масъул котиб иш кунини тақсимлашда ана шундай фармойиш чиқаради. Чиндан ҳам навбатчиларга масъулиятли вазифа юклатилган.

Бу икки журналистни газетхонларга таништиришнинг ҳожати бўлмаса керак: Н. Саъдуллаев — XIX Бутуниттифоқ партия конференцияси делегати. Долзарб мавзуларда қалам тебратаётган ижодкор М. Авезов — мухбир. Янгиликлар изловчи журналист сифатида яхши танилган.

Ҳали бўёқ ҳиди келиб турган саҳифалар корректорлар томонидан ўқилгач, у навбатчи редакторларга, ундан сўнг эса навбатчиларга етиб келади. Бу жараён давомида ҳамма ишга сафарбар этилади.

Халқаро воқеалар хабарларини Алишер Рўзиев кўздан кечирса, Ўрдабек Ҳошимов ва Дилмурод Қирғизбоев номерда кетаётган расмий материалларни русча нусхасига солиштириб ўқишади.

Ижодкор учун газета яратилиши ўзгача бир олам. Аслида газетанинг «туғилиши» Солиҳа Раҳимова, Ёқут Холмуҳамедова, Саида Йўлдошева, Фароғат Низомова, Мая Обидова сингари чаққон ходимлар қўлидан ўтган мақолалардан бошланади.

Хуллас, Сизнинг қўлингиздаги ушбу газета бутун бир коллектив меҳнатининг яхлит маҳсулидир.

Ҳ. СУЛТОНОВ.

* * *

Владимир МОЛҒАЧЕВ ҳаёт лаҳзаларини суратларга туширувчи моҳир фотомухбирлардан бири. У газетанинг ушбу сонига фоторепортаж тайёрлади.

Суратларда: 1. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси ишчилари (чапдан ўнгга) — Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган маданият ходими О. Иброҳимов ва газета саҳифаловчи С. Ғуломов. 2. «Совет Ўзбекистони» мухбири А. Мадатов ротация цехида. 3. Редакция корректорлари Н. Азимова ва Н. Абдураҳмонов.

• СЎЗ—ГАЗЕТА ВЕТЕРАНЛАРИГА

ИЛК ҚАДАМ

Отахон газетамиз редакциясига биринчи қадам ташлаганимга мана роса 60 йил бўлди. Ўшанда 18 ёшли йигит эдим. Биринчи суҳбатдаёқ Зиё Саид билан Вали Алломов анчагина йўл-йўриқлар кўрсатди-да, дабдурустдан Янгийўл районига борасан, у ердаги қишлоқларда ерга эга бўлган батрак камбағал деҳқонларнинг турмуши, иши ҳақида мақола ёзиб келасан, дейишди. Район менга таниш эди, Қовунчи (Янгийўл) даги етимхонада тарбия олгандим.

У вақтда бирор қишлоққа бориб келиш осон эмас эди. Ҳозирги автобусларни тушида ҳам кўрмаган эди деҳқон. Қовунчидан 25 чақирим масофанинг ярмини яёв, ярмини йўлда учраган эшак аравада босиб, «Ислоҳот» деб ном олган, аммо фақат қатор-қатор капалардан иборат чўлга етиб олдим. Тиззасигача лой кечиб, ариқ қазиётган жулдур кийимли батраклар «мухбир келибди» деб, ишларини ташлаб мени ўраб олишди. Совет ҳокимиятининг биринчи йиллари қишлоқларда газета мухбири энг обрўли, энг ишончли кишилардан ҳисобланарди. Шу боис, деҳқонлар гапириб кетишди. «Ер олдик, 25 минг сўм қарз тахсим қилиб беришди. Улов олиш учун яна 1750 сўм ҳадя қилишди. 18 та трактор келиб, еримизни ағдариб берди. Ҳайдовчилар ҳам ўзимизнинг ўзбек йигитлари. Камчилик деяпсизми? Камчилик шуки, деҳқонга керак янгича асбоб-ускуналар вақтида келмаётир, март ойида заявка берилган. Ҳалиям келгани йўқ. Ишлов бериш кечикди. Бу ҳол «Сельхозснаб» тўраларининг кайфи учун бирор эрмак бўлса керакда. Яна, уй-жой масаласи чатоқ, мана кўриб турибсиз. Ана шуларни ҳаммасини ёзинг, ёрдам беринг, мухбир иним».

Деҳқонларнинг ана шу гаплари газетанинг ўша йил 23 май сонида тўла ёритилди ва тегишли ташкилотлар олдига талаблар қўйилди. Бу менинг журналистикадаги биринчи ва масъулиятли қадамим эди. Ибратлиси шуки, газета шу темага — биринчи марта ерга эга бўлган «Ислоҳот» қишлоғи деҳқонларининг эҳтиёжлари масаласига уч марта қайтиб, «Ислоҳот гуллайди», «Ислоҳот» қишлоғи бутунлай коллективлашга қараб бормоқда», «Ёлғончи чиқиб қолмасак гўрга эди» сарлавҳали мақолаларни босиб чиқарди. Демоқчиманки, ўша биринчи йиллардан бошлаб отахон газетамиз халқнинг тилак-талабларини қондириш борасида бошланган ишни охирига албатта, олиб бормасдан қўймайдиган қатъий-принципиал йўл тутган эди.

Ҳозир ўша «Ислоҳот» қишлоғида Янгийўл районининг забардаст хўжалиги мавжуд.

Отахон газета коллективида тил ва услуб ўрганишда менга мураббийлик қилган Аъзам Аюб, Зиё Саид, Санжар Сиддиқ, Саидғани Валиев, Раҳмат Мажидий каби сиймолар хотираси умр бўйи қалбимда сақланиб келмоқда.

Тўлқин РУСТАМОВ.

ИФТИХОР

Улуғ Ватан уруши фронтларида, беаёв жангларда манзара ойдин бўлади. Танкчилар билан душман устига ўт ёғдирардик. Албатта, жанггоҳларда сукунат дамлари ҳам бўлади. Бундай кезларда душман имкониятлари ва режасини билиб разведка қилинса бас. Яна иш юришиб кетаверади.

Зотан, идеология фронтидаги курашнинг мураккабликларини «Совет Ўзбекистони» газетаси редакциясига ишга келганимдан кейингина англадим. Кекса журналист-устозларим асосий вазифани партия режаларини рўёбга чиқариш, тарихий қарорларни халқ оммасига етказиш ва тушунтиришдан иборат, деб таъкидлашарди. Бунинг эътирофини Тошкент Олий партия мактабини тугатгач, кўпроқ тушундим.

Дастлаб машқларим бўш, саёз эканини сездим. Бу ердаги талаб ҳар бир сўз, сатр устида жиддий ўйлашни тақозо этарди. Фикр-мулоҳазалар ҳаммабоп ва тушунарли бўлиши лозим эди. Узоқ йиллар меҳнат қилиб, газетанинг ўқишли бўлишига озми-кўпми ҳиссам теккан бўлса ажабмас. Биз, ахборот ва спорт бўлимида аввало, «теша тегмаган» хабарларни излашга, ёзишга кўпроқ эътибор қилардик. Айниқса бўлим мудири, ҳассос журналист Восе Маҳкамов билан фақат тор доира билан чекланмай, ахлоқ-одоб ва фельетон мавзуларида ёзишга ҳам уринардик.

Газета мен учун дорилфунун бўлди. Мен Ҳабиб Нуъмон, Рустам Абдураҳмонов, Зиёд Есенбоев, Мақсуд Қориев, Холбек Ёдгоров, Жуманиёз Жабборов, Расул Раҳмонов, Ўктам Усмонов, Абдукарим Набихўжаев, Маъруф Назаров, Собит Тоиров, Ўткир Абдуазимов, Муроджон Мансуров, Комила Юмаева каби етакчи қаламкашлар билан ҳамколлектив бўлганим билан фахрланаман.

Раҳматулла ИСҲОҚОВ,
кекса журналист, Улуғ Ватан уруши қатнашчиси.

НОЗИК ИШ

Корректорлик — нозик иш. Қаламкашларнинг тунларни бедор ўтказиб ёзган материали газетхонларга бехато, равон етиб боришида корректорлар муҳим роль ўйнайди. Бундай касб эгаларидан фақат малакали бўлишнигина эмас, балки тил маданиятини яхши эгаллаш, грамматика, стилистика ва сўз маъноларини пухта билиш ҳам талаб этилади. Мен мана шу нозик касбда қарийб ўттиз йил меҳнат қилдим. Умримнинг энг бахтиёр кунларини шу газета редакциясида кечирдим. Газетачилик нафақат менинг севган касбим, балки доринфунуним, тарбиячим, муаллимим бўлиб хизмат қилди. Республика қишлоқ хўжалиги тарихига оид илмий диссертациям асосан ана шу жонажон коллективда орттирган тажрибаларим, мутахассислар билан мулоқотларим, кузатишларим орқалигина ёқланганини ўйласам, фахр ҳиссига тўламан.

Биз, мен ва Алижон Маъзумов узоқ йиллар отахон газетага катта корректорлик қилдик. Гарчанд баъзан газета тонг отарда тайёр бўлса ҳам, лекин ишдан руҳимиз тетик уйга қайтардик. Чунки партия сўзини, республика, Иттифоқдаги муҳим янгиликларни газетхонларга бехато етказишдек бурчни ўтаганимиздан ғоят қувонардик.

Мен корректурада ўнлаб шогирдлар етиштирганимдан фахрланаман. Мария ва Юнус Зиёдовлар, Асат Фозилов, Файзибой Исаев, Абдунаби Маннопов, Шоҳайдар Мирҳабибов сингари шогирдларим билан ҳали ҳам мулоқотда бўлиб тураман. Ҳозир Тошкент давлат педагогика институтида ишлаётган бўлсам ҳам кўнглим редакцияда.

Бугун менга азиз бўлган коллективни ва газетани юз минглаб ўқувчиларини юбилей билан қутлайман.

Абдулла РАҲИМОВ,
Низомий номидаги Тошкент давлат педагогика институти илмий коммунизм кафедраси доценти.

• *Биз—интернационалистлармиз*

ҲАЁТ МАЗМУНИ

— Киши йил ўтган сайин ортга назар ташлагиси, нималар қилди-ю, нималарни бажаришга улгуролмади, шуларни сарҳисоб қилишга интилиб қоларкан. Боз устига ҳозир ҳаётимиз шундай жўшқин, шундай тиғизки, виждонинг олдида ўзингга-ўзинг: «Хўш, мен қандай яшаяпман, одамларга фойда келтираяпманми, бошқаларга ибрат кўрсатяпманми?» — деб савол бериб қоларкансан, — дейди Қашқадарё область Усмон Юсупов районидаги «Пахтакор» совхозининг сут соғувчиси Лидия Кафтанова.

Лидиянинг эсга олса арзигулик умр йўли бор. Унинг ҳаёти осон кечмади. Машаққатларга тўла болалик йилларини яхши эслайди. У суронли 1943 йилда дунёга келди. Жуда эрта ёшидаёқ қаттиқ меҳнат нонини татиб кўрди. Онаси уни кўп эркаламасди. Чунки эркалашга вақти ҳам йўқ эди. Азонлаб ишга кетиб, кеч қоронғусигача фермада қолиб кетарди. Шу боис қизча онаси ортидан фермага югурар, бузоқчаларни меҳр билан эркалар ва парваришларди. Янгигина соғилган, буғи чиқиб турган иссиқ сутнинг ҳидидан маст бўларди. Бу узоқ Удмурдистон қишлоғида бўлган эди. Қиз ана шу ерда сут соғувчилик касбини ўзлаштирди.

Кейинчалик Мирзачўлни обод қилгани Ўзбекистонга отланди. Бироқ бу ерда ҳам сут соғувчилар зарур эди. У онасидан нимаики ўрганган бўлса, ҳаммасини ишга бахшида этди. Одамлар билан тез тил топишиб кетди. Ферма коммунистлари Лидия Кафтановани ўз сафларига қабул қилдилар. Ҳаётда бир марта танланган йўл унинг бутун умр йўлини белгилаб берди.

У Ўзбекистон диёрида ажойиб йигит, ўзи каби тиниб-тинчимас ва ҳаётсевар Ғулом Шариповни учратди. Бир-бирига кўнгил қўйиб уйланишди.

Ҳаёт бир ерда тўхтаб қолмас экан. Эр-хотин Мирзачўлдан янги қўриққа — Қарши чўлига йўл олишди. Чунки Мирзачўлни ўзлаштириш тугалланиб борар, Лидия билан Ғуломни эса янги ерлар романтикаси ўзига тортарди.

Мана, 23 йилдирки, улар «Пахтакор» совхозида меҳнат қилишмоқда. Лидия — сут соғувчи, Ғулом эса слесарь. Етти фарзанд — тўрт ўғил ва уч қизга ота-она бўлишди. Болалар ҳам вояга етишди. Фақат кичкинтой Лолагина мактабда ўқияпти. Қолганлари эса шу совхозда ишлашади. Ўғилларининг учтаси фермада. Бири — механик, иккинчиси — сут соғувчи, учинчиси эса молбоқар. Келинлари — ўзбек Бибиражаб, тожик Орзигул ва Холбиби сут соғувчи. Улар Лидия Кафтановани байрам кунлари ва тантанали маросимларда Ленин ва Меҳнат Қизил Байроқ орденларингизни тақиб олинг, совхозда сизни ҳамма ҳурмат-эҳтиром билан тилга олади, деб ҳоли-жонига қўйишмайди.

Л. Кафтанова коммунист, ферма цех партия ташкилоти секретари сифатида бу ерда коллектив пудратни жорий этиш, икки сменали ишни ташкил қилиш учун кўп куч-ғайрат сарфлади. У болалигиданоқ сут соғувчиларга вақт нақадар етишмаслигини яхши биларди. Эндиликда ферма сут соғувчиларининг бўш вақти кўпайди.

Лидия опанинг эса вақти ҳамон зиқ. Зиммасида жамоат ишлари кўп. У — район партия комитети бюросининг, область партия комитетининг аъзоси. Бутун қалб қўрини партиявий ишга бағишламоқда.

Қайта қуриш жадаллашяпти. У ҳар бир коммунистдан бутун билими, маҳорати ва тажрибасини сафарбар этишни талаб қилади. Кафтанова давр билан ҳамнафас бўлишга интиладиган аёллардан.

Суратда: Л. Кафтанова бадиий ҳаваскорлик қатнашчилари даврасида. У ёшлар орасида тез-тез бўлиб туради, йигит-қизларнинг маданий дам олиши билан қизиқади.

Ш. ШАРОПОВ фотоси

(ЎзТАГ).

КИТОБ ЖАВОНИНГИЗГА

«Ўзбекистон» нашриёти қуйидаги китобларни ўзбек тилида чоп этди.

Ю. Турсунов. Ишчи ва хизматчиларнинг моддий жавобгарлиги. 22 бет. Баҳоси 4 тийин.

Китобчада ишчи ва хизматчиларнинг корхона, муассаса, ташкилотлар мулкига зарар етказганлари тақдирда, уларни моддий жавобгарликка тортиш тартиби ва шартларини ёритишга бағишланган. Унда социалистик мулкни меҳнат ҳуқуқи нормалари билан ҳимоя қилиш ҳақида тушунча берилади.

Д. Пак. Оммавий лекцияда вақтли матбуотдан фойдаланиш методикаси. 38 бет. Баҳоси 6 тийин.

Китобчада оммавий лекцияга тайёрланишда вақтли матбуотдан фойдаланиш йўллари баён этилган.

Ҳ. Каримов. Меҳнат маданияти. 30 бет. Баҳоси 6 тийин.

Рисолада саноат корхоналарида юксак меҳнат маданияти барпо этиш борасида мулоҳаза юритилиб, завод ва фабрикаларни юқори маданиятли масканга айлантиришнинг социал моҳияти мисоллар орқали баён этилган.

Р. Жуманнёзов. Халқ даҳосининг кўзгуси. 24 бет. Баҳоси 4 тийин.

Адабий меросимизда «халқ китоблари» номи билан юритилувчи ёзма ва оғзаки адабиётнинг меваси ҳисобланган қатор асарлар мавжуд. Бу рисолада худди шу типдаги асарлардан бири «Юсуф ва Аҳмад» достонининг тарихий илдизлари, ғоявий-бадиий хусусиятлари ҳақида сўз юритилган.

Қ. Қорабоев. Қазилма бойликлар ва атроф муҳит. 40 бет. Баҳоси 6 тийин.

Китобчада табиатни муҳофаза қилишнинг аҳамияти, теварак атрофни, атмосфера ҳавоси ва сув ҳавзаларини булғатувчи турли манбалар ҳақида, атроф-муҳит ифлосланишининг олдини олиш мақсадида амалга оширилаётган муҳим тадбирлар ҳақида фикр юритилади.

Ҳашарчилар ҳиммати

Дўстлик шаҳрида болалар истироҳат боғи барпо этилди. Ҳашар йўли билан вужудга келтирилган бу дам олиш масканига «Эртак» деб ном берилди. Боғда 11 та чиройли уйча, автодром, карусель, рақс майдони, бассейн, ёзги кинотеатр ва тир қуриб битказилди. Кутубхона ишлаб турибди. Кичкинтойлар учун мультфильмлар намойиш этиладиган видеобар ҳам гавжум. Ҳашарда ишлаб чиқариш ремонт бошқармаси, 57- ва 58- механизациялашган кўчма колонналар, ремонт-механика заводи ишчи-хизматчилари ҳам қатнашдилар.

Б. САТТОРОВ.

● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ

Футбол: Европа чемпионатида

ОРАЛИҚ МАРРАДА

Европа қитъасининг саккиз кучли коллективи ўртасидаги футбол спектаклининг биринчи пардаси туширилди. Группалардаги ўйинлар тугади. Ўйинлар жадвали тўлдирилди. Унинг манзараси қуйидагича.

Биринчи группа.

ГФР	3	2	1	0	5-1	5
Италия	3	2	1	0	4-1	5
Испания	3	1	0	2	3-5	2
Дания	3	0	0	3	2-7	0

Иккинчи группа.

СССР	3	2	1	0	5-2	5
Голландия	3	2	0	1	4-2	4
Ирландия	3	1	1	1	2-2	3
Англия	3	0	0	3	2-7	0

Жадвалдан кўриниб турибдики, биринчи группадан ярим финалга ГФР ва Италия футболчилари чиқишган бўлса, иккинчи группадан СССР ва Голландия футболчилари йўлланмани қўлга киритдилар. Биринчи группадаги аҳвол хал қилувчи баҳслар арафасида ойдинлашгандек бўлса, иккинчи группанинг омадли икки командаси тақдири сўнгги беллашувда маълум бўлди.

Совет футболчиларининг Англия командаси билан учрашуви кўпминг сонли футбол ишқибозларини ҳаяжонга солди. Инглизлар учун бу ўйин натижаси ҳеч қандай аҳамиятга эга эмас эди. Ватандошларимиз эса бу ўйинда бир очко қўлга киритсалар, ярим финал босқичига чиқишлари мумкин бўларди. Англия терма командаси чемпионат олдидан кучли коллективлар қаторида тилга олинди. Аммо акси бўлиб чиқди.

Совет ва инглиз футболчилари халқаро мусобақалари тарихига разм солсак, у 1945 йили бошланганлигини кўрамиз. Москва динамочилари чарм тўп ватанида тўртта учрашув ўтказдилар. Рақиблар дарвозасига 19 тўп киритиб, ўз дарвозасидан тўққиз тўп ўтказиб юборган динамочилар зафари матбуот саҳифаларида ўша кезлари кенг ёритилди. Жаҳон биринчилиги мусобақаларида бундай терма командалар учрашуви дебочаси 1958 йилда Швецияда ўтказилган чемпионатга тўғри келади. Группа мусобақаларида ҳам, кейинчалик қўшимча учрашувда ҳам Совет Иттифоқи футболчилари Англия командасини бир хил (1:0) ҳисобда енгишган. 50-60-йилларда Англия командаси «курагини» унчамунча команда ерга теккизолмаган.

Бу йилги Европа чемпионатида СССР ва Англия футболчилари беллашуви алоҳида саҳифа бўлди. Ўйин бошиданоқ суръатни ошириб, ҳужумкорликка зўр бериш ватандошларимизнинг бош мақсадига айланди. Инглизлар эса ўз имкониятларини чамалаб ҳаракат қилишди. Учинчи минутдаёқ, ҳисоб очилди. Ярим ҳимоячимиз Алеников тўп билан жарима майдонига дадил кириб борди. У дарвозабонни доғда қолдириб, тўпни моҳирлик билан тўрга туширди. Шундан сўнг бироз сусткашлик бўлди. «Сен имкониятдан фойдаланмадингми, рақиб бундан фойдаланади» — чарм тўп ўйинидаги бу нақл яна бир бор исботланди. 15-минутда инглизлар ҳисобни тенглаштиришди. Орадан ўн минут ўтар-ўтмас, командамиз яна олдинга чиқиб олди. Михайличенко ҳисобни 2:1 га ўзгартирди.

Иккинчи бўлимда ҳам томонлар ҳужумкорликни сусайтирмадилар. Бунда омад яна мамлакатимиз спортчиларига кулиб боқди. Рац — Пасулько комбинацияси муваффақиятли якунланди. Тўп дарвозада — ҳисоб 3:1.

Ғалабага эришган СССР футболчилари 5 очко билан группада биринчи ўринни олишди. Футболчиларимиз 22 июнь куни Италия командаси билан ярим финалда учрашадилар.

Футбол спектаклининг иккинчи пардасида қандай кўринишлар бўларкин?

Ҳ. НОСИРОВ.

Курашхоналарга эътибор шуми?

Миллий кураш таърифи узоқ ўтмишга бориб тақалади. Мухлислар ўз даврида олқиш олиб, довруғ таратган машҳур полвонлар номини ҳурмат билан тилга оладилар. Ҳозирги кунларда эса Ғани полвон, Асқар полвон, Қаюм полвон, Одилхон полвон, Ўринбой полвон, Шокир полвон, Али полвон, Қоратой полвон каби моҳир курашчиларнинг издошлари сафи кенгайиб бормоқда. Умуман республикамизда миллий кураш турларига қизиқиш катта.

Афсуски, жойларда мусобақалар ўтказиш, унга тайёргарлик кўриш учун яратилган шарт-шароитлар шу кун талабларига жавоб бермайди.

Республика миллий кураш федерациясининг яқинда бўлиб ўтган кенгайтирилган пленумида қайта қуриш даврида спортнинг миллий кураш турини ривожлантириш вазифалари муҳокама қилинди. Йиғинга ҳамма областлардан вакиллар чақирилди. Лекин баъзи область спорт комитети раҳбарларининг бепарволиги оқибатида Сирдарё, Қашқадарё, Жиззах, Навоий, Тошкент ва Андижон областларидан мутахассислар келишмади. Шунингдек, республика пойтахтида судья ва тренерлар учун мўлжалланган республика семинарида ҳам яна ўша областлардан вакиллар қатнашмади. Жойларда миллий курашга қанчалик «эътибор» билан қаралаётганини ана шундай муносабатлардан ҳам англаш мумкин.

Кўпгина район ва область марказларида курашхоналарнинг йўқлиги, бундай имкониятлар бор жойда эса улардан етарли фойдаланилмаётгани кишини ранжитади. Фарғона, Наманган, Гулистон, Термиз, Қарши, Бухоро, Самарқанд ва Нукус каби шаҳар ва область марказларида курашхоналар йўқлигига тоқат қилиб келинмаяпти. Маълумки, байрамлар ва оммавий сайлларнинг кураш мусобақаларисиз тасаввур этиш қийин, албатта. Наманганда анъанага айланган гул сайли кезлари беллашувлар бир чеккада, қипиқ тўкилган чоғроқ майдончада ўтказилишига қарамай, томошабинлар давраси кенг бўлади. Афсуски, курашхона йўқлиги туфайли мухлислар тик турган ҳолда беллашувларни кузатишга мажбур бўлмоқдалар. Наманганлик Қоратой полвон Юсупов хотираси соврини учун ўтказилган мусобақа гул сайли кунлари бўлиб ўтди. Мусобақада Татаристондан келган меҳмон полвонлар ҳам қатнашдилар. Кураш шунчалик авж олдики, майдонда кўтарилган чанг тўзонда полвонларни таниб бўлмай қолди. Бундай кулгили ҳолга қачон барҳам берилади?

Балиқчи райони ҳам моҳир полвонлар тарбияланган жой. Бу ерда фарғонача беллашишни ёқтирадилар. Мухлису мутахассислар неча йиллардан бери курашхонани орзу қиладилар. Уларнинг истакларини инобатга олиб, курашхона барпо қилишга ҳам қарор қилинган эди. Жой ҳам ажратилди. Лекин беш йилдирки, қуруқ сўздан нари ўтилмаяпти. Республика пойтахтида илгари курашхоналар гавжум бўларди. Бугунги кунда эса уларнинг бирортасини фойдаланишга яроқли дейиш қийин. Ленин комсомоли номли маданият-истироҳат боғидаги курашхона харобага айланган. Оқибатда мусобақа ўтказиш учун ҳар сафар алоҳида жой ҳозирлашга тўғри келмоқда.

Андижондаги маданият ва истироҳат боғида ҳам мусобақаларни ташкил этиш учун шароит йўқ. Беллашиш учун ажратилган жойни наҳотки тартибга солиш, ўриндиқлар билан жиҳозлашни иложи бўлмаса. Ленинск шаҳридаги боғда ҳам кураш мусобақаларини ўтказишга эътиборсизлик билан қаралмоқда. Беллашувлар ўтказилиши тўғрисида томошабинлар вақтида хабардор этилмайди. Мусобақа ҳақида афишалар осилмайди.

Қашқадарё областида полвонлар ҳам, мухлислар ҳам етарли. Лекин курашга иштиёқманд ёшларни тўплаш, уларга курашиш сирасрорларини ўргатишга лоқайдлик қилинмоқда. Область спорт мактабларининг бирортасида миллий кураш тўгараклари ташкил этилмаган. Бўлмаса область спорт комитети ҳузуридаги спорт мактабининг директори Мавлон Аҳмоновнинг ўзи миллий курашдан спорт мастери ҳисобланади.

— Менга имконият беришса, шу мактабда ёш полвонлар тарбиялашга ҳаракат қилардим, — дейди қаршилик полвон Т. Худойбердиев. — Илгари Қашқадарё полвонлари республикада довруғ таратишган. Кейинги йилларда спортнинг ана шу турига эътиборсизлик билан қаралмоқда.

Жойларда миллий кураш мусобоқаларига қулай шарт-шароитлар яратиш, курашхоналар барпо этиш республика курашчилари сафини кенгайтиришга, оммавийликни таъминлашга имкон беради.

Т. ОДИЛОВ,
Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган тренер.

• *Газетхон фельетони*

ТЕЛЕФОН ҲАНГОМАСИ

Дўстларим, кулманг
менга,
Таним носоғ, тиним йўқ.
Сизларга арз қилишга
Уйимда телефоним йўқ!

— Алло, алло!

— Алло, алло!!!

— Эшитаман. Мен Тошкент шаҳар телефон тармоқлари бош бошқармасининг бошлиғи Алимбоев бўламан.

— Мен ўзингиз кўрган ва билган Саъдулла Ғиёсов бўламан.

— Бўлди, тушундим. Айни муддао. Ўзим йўқлаган одамим билан сўзлашаётганимдан жуда хурсандман. Ўртоқ Ғиёсов! Мен 1986 йилдан бери республика алоқа министри, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми, республика Халқ контроли комитетига ёзган ариза ва шикоятларингизга тинимсиз расмий жавоб ёзиб, тушунтираверид чарчадим-ку! Яна нима қилиб, Тошкент шаҳар Совети ижроия комитетининг ариза ва шикоятлар бўлими бошлиғи ўртоқ Алиевни ва менинг муовиним Губановни тинчитмаяпсиз! Ўзингиз кимсиз, ахир?! Қўлингиздан нима ҳам келарди?! Сиз шикоят қилган раҳбар ўртоқлар менинг расмий жавобимни маъқуллаб турган бўлса-ю, сиз яна идорама-идора юриб, 81 ёшингизда, ўзингизга-ўзингиз жабр қиляпсиз. Бизни тинч қўясизми, йўқми?!.

Қўрқиб уйғондим. Кўзимни очсам, тушим экан. Хайрият, деб ўзимни аранг босиб олдим. Эртаси куни яна Тошкент шаҳар Совети ижроия комитети қабулида бўлдим.

— Яна келдингизми? — деб мени совуққина кутиб олишди.

— Ҳа, бу еттинчи, яъни охирги келишим. Ваъдага кўра, қарорингиздан менга кўчирма беринг, бошқа келмайман.

— Ўртоқ Алимбоевга боринг, жавобини оласиз. Агар унинг жавоби сизни қаноатлантирмаса, республика алоқа министри ўртоқ Раҳимовга ёки муовини Зоҳидовга учрашинг. Бу ерга бошқа келманг. Мана сизга охирги, қатъий жавоб.

— Ўртоқ Алиев, кечирасиз! Менга ёзма жавобингиз керак. Иш куни охиригача бўлса ҳам сизни коридорда кутиб ўтираман.

— Йўқ, биз сизга ҳеч нарса беролмаймиз. Алимбоев ҳозир Қўқон шаҳрида иш билан юрганмиш, мен сизга унинг телефони номерини бераман: 35-65-50. Шу номерга қўнғироқ қилиб, жавобни ундан оласиз, биз унга қатъий жавобни ёзиб юборганмиз.

— Ҳурматли ўртоқ Алиев, бу қандай бедодлик?! Мен бу ерга уч марта шикоят ариза йўлладим. Етти марта — ҳафтанинг пайшанба кунлари соат 3 дан 7 гача кутиб, сарсон бўлдим. Ахир, инсоф борми сизда? Айтингчи, нега биринчи шикоят аризамни олганингизда ёки бўлмаса биринчи комиссия қабулида бўлганимда: «Бу ерга келиб, сарсон-саргардон бўлиб юрманг, сизга ёрдам беролмайман, қўлимиздан келмайди», — демадингиз?

— Кечирасиз, билмаган эканмиз, илтимос, энди бу ерга бошқа келманг, бизни ҳам тинч қўйинг, телефон керак бўлса ўша номерга, яъни 35-65-50 орқали қўнғироқ қилиб, ўртоқ Алимбоев билан боғланаверинг. Битмаган иш борми дунёда, фақат сабр-тоқат керак, отахон! Ўзингизни эҳтиёт қилинг. Собиқ ўқитувчи, меҳнат ветерани, шахсий пенсионерсиз, ҳурматга сазовор совет гражданисиз. Арзимаган телефон деб идорама-идора югуриб юришнинг нима ҳожати бор?! Ўзингиз ўйласангиз-чи... Энди атиги ўн бир йил бўлибди навбатда турганингизга. Яна уч йил... тўрт йил сабр қилинг. Ҳозирча хайр, хафа бўлмай кетинг.

Бу лоқайдликдан фиғоним фалакка ўрлаб Алиев хонасидан чиқиб кетдим. Маҳалламизга яқинда кўчиб келган кишилар ҳам телефон қурдириб олишди. Нега мени шунчалик хўрлашади?

С. ҒИЁСОВ.

Редактор **Л. ҚАЮМОВ.**

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

ШИНАМ, ҚУЛАЙ ҲАМДА ТЕЗ!

Самолётда бир неча соат парвоз қилиш билан олис ерларга ва қисқа муддатли саёҳатга чиқиш мумкин.
ҲУРМАТЛИ ТОШКЕНТЛИКЛАР ВА ПОЙТАХТИМИЗ МЕҲМОНЛАРИ!

ТУРИСТ
ТОШКЕНТ САЁҲАТ ВА ЭКСКУРСИЯЛАР БЮРОСИ

Сизларни махсус рейс билан бир кунга Ленинград шаҳрига тез учар ҳаво лайнерида мароқли саёҳатга чиқишга таклиф қилади.

Ленинград — инқилоб шон-шуҳратига бурканган шаҳар, жаҳон санъатининг беқиёс хазинасидир. Ватанимиз ва жаҳон маданияти тарихида Ленинград алоҳида муҳим ўрин тутади. У — музейлар, саройлар, ажойиб-ғаройиб истироҳат боғлари ансамбллари, муҳташам кўприклар, ёдгорликлар шаҳридир.

Айнан шу ерда, ана шу шаҳарда бой ўтмиш замирида янги дунё юзага келди. «Аврора» крейсеридан 1917 йил 25 октябрда (7 ноябрь) отилган тарихий залп садоси инсоният тарихида янги социалистик замон бошлангани ҳақида бутун жаҳонга жар солди.

Путёвка баҳоси — 153 сўм.

Самолёт билан бориш ва қайтиш, овқатланиш, экскурсия хизмати кўрсатиш харажатлари путёвка қийматига киради.

Ҳамма масалалар юзасидан қуйидаги адресга мурожаат қилинсин: 700078, Тошкент шаҳри, Намойишлар хиёбони, 5-уй.

БУЮРТМАЧИЛАР ДИҚҚАТИГА!

1988 ЙИЛ 1 ИЮЛДАН БОШЛАБ

Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг ихтисослашган «Автоматлаштирилган бошқариш системаси (СПКБ АСУ) лойиҳа-конструкторлик бюроси, ихтисослашган «Республика автоматлаштирилган бошқарув системаси» (СПКБ АСУ) лойиҳа-конструкторлик бюроси ва «Ўзбекистон» «Кибернетика» илмий-ишлаб чиқариш бирлашмасининг тажриба-экспериментал заводи (ОЭЗ)

ТУГАТИЛАДИ

Улар хўжалик ҳисобидаги тажриба-экспериментал заводи (ОЭЗ) билан бирга ихтисослашган «Автоматлаштириш ва ҳисоблаш техникаси» лойиҳа-конструкторлик бюроси (СПКБ АиВТ) га ўтказилади.

Даъволар 1988 йил 1 июлдан бошлаб қуйидаги адресда жойлашган ОЭЗ билан бирга СПКБ АиВТ да қабул қилинади: Тошкент шаҳри, Володарский кўчаси, 26-уй.

Реквизитлар буюртмачиларга хабар қилинади.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ХАЛҚ ХЎЖАЛИГИ ЮТУҚЛАРИ ВИСТАВКАСИДА
21 ИЮНДАН 1 ИЮЛГАЧА
замонавий қишлоқ хўжалик техникаси ва ускуналарининг
РЕГИОНАЛ ЯРМАРКАСИ ЎТКАЗИЛАДИ

Ярмарка ишида **Ўзбекистон, Озарбайжон, Қозоғистон, Қирғизистон, Тожикистон, Туркманистон** республикаларининг давлат агросаноат комитетлари, СССР Трактор ва қишлоқ хўжалик машинасозлиги министрлиги корхоналари қатнашадилар.

Ярмаркада шунингдек, корхоналар ва ташкилотларнинг ортиқча ва фойдаланилмаётган материал техника буюмлари сотилади.

РЕГИОНАЛ ЯРМАРКА ИШИДА ҚАТНАШИШГА ТАКЛИФ ҚИЛАМИЗ!

●

Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг
ПОЛИМЕРЛАР ХИМИЯСИ ВА ФИЗИКАСИ ИНСТИТУТИ
қуйидаги ихтисосликлар бўйича
1988 йил учун
АСПИРАНТУРАГА
ҚАБУЛ ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

Кундузги — юксак молекуляр бирикмалар химияси; **сиртқи** — полимерлар физикаси ва механикаси.

ҲУЖЖАТЛАРНИ ТОПШИРИШ МУДДАТИ — 31 АВГУСТГАЧА.

Бизнинг адрес: 700128, Тошкент шаҳри, «ЎзССР 50 йиллиги» проспекти, 7«А» уй.

●

ЎЗБЕКИСТОН ССР «ФАН» НАШРИЁТИ
нашриёт директори вакант вазифасига
КОНКУРС ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

Конкурсда олий маълумотли ва мазкур соҳада камида 5 йил ишлаган кишилар қатнаша оладилар.

Даъвогарлар кадрларни ҳисобга олиш шахсий варақаси, таржимаи ҳол, маълумоти ҳақидаги ҳужжатларнинг нусхаси, сўнгги иш жойидан характеристика, тақдим этишлари лозим.

Конкурс муддати — 1 июлгача.

Ҳужжатлар конкурслар тўғрисидаги Низомга мувофиқ қуйидаги адресга жўнатилсин: 700000, Тошкент шаҳри, Гоголь кўчаси, 70-уй. Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг илмий кадрлар бошқармаси.

Справкалар учун телефон: 33-59-46.

Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг
ЭНЕРГЕТИКА ВА АВТОМАТИКА ИНСТИТУТИ
вакант вазифалар конкурс муддати ўтиб кетган вазифаларга
КОНКУРС ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

Бўлим мудирлари: патент-лицензия, стандартлаш ва жорий этиш, илмий-техника ахбороти;
лаборатория мудири: кучли аниқликдаги электроника;
етакчи илмий ходим: ҳисоблаш системалари бўлими;
катта илмий ходимлар: станцияларнинг энергоблокларини автоматлаштириш лабораторияси (2), энергияни ўзгартириш, умумий ва саноат энергетикаси;
илмий ходим: умумий ва саноат энергетикаси;
кичик илмий ходимлар: энергетика объектларини бошқаришни автоматлаштириш ва пухталигини таъминлаш, стендда бошқаришнинг автомат системаси лабораториялари.

Конкурс муддати — эълон чиққан кундан бошлаб икки ҳафта.

Ҳужжатлар қуйидаги адресга юборилади: 700143, Тошкент шаҳри, ГСП, Академиклар шаҳарчаси.

Справка учун телефон, 62-93-71.

ВАСХНИЛ Ўрта Осиё бўлими ва Бутуниттифоқ ғўза уруғчилиги ва селекцияси илмий-тадқиқот институти коллективлари Бутуниттифоқ ғўза уруғчилиги ва селекцияси илмий-тадқиқот институтининг собиқ директори, ВАСХНИЛ академиги, машҳур селекционер, қишлоқ хўжалик фанлари доктори, СССР Давлат мукофотининг лауреати, Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган фан ва техника арбоби

Содиқ Мираҳмедович МИРАҲМЕДОВнинг

вафот этганлигини чуқур қайғу билан билдириб, марҳумнинг оила аъзоларига таъзия изҳор қилади.

СССР Геология министрлигининг «Ўзбекгеология» координацион-геологик бошқармаси раҳбарлиги ва геология-қидирув ишлари ходимлари касаба союзининг Ўзбекистон республика комитети президиуми республика геология тармоғининг кекса ходими, Меҳнат ветерани, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони

Хайрулла ТЕМИРОВнинг

вафот этганлигини чуқур қайғу билан билдириб, марҳумнинг оила аъзоларига таъзия изҳор қилади.

Ўзбекистон ССР Телевидение ва радиоэшиттиришлар давлат комитети бош бошқарув дирекцияси маиший хизмат бўлимининг бошлиғи И. Т. Нурматовга онаси

Ҳамида УСМОНОВАнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

• *Тингланг, томоша қилинг*

21 ИЮНЬ, СЕШАНБА

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

МТ-I. 7.00 — «120 минут». 9.05 — «Дунёнинг қувончлари». Бадиий фильм, 2-серия. 10.35 ва 16.30 — Янгиликлар. 16.45 — Болалар учун фильм. 18.10 — Ўзбекистон телевиденесининг программаси. 19.10 — Дунё воқеалари. 19.30 — XIX Бутуниттифоқ партия конференциясига Тезисларнинг тарихий аспекти. 20.10 — «Дунёнинг қувончлари» Бадиий фильм, 3-серия. 21.30 — Время. 22.05 — Қайта қуриш: муаммолар ва ечимлар. 23.35 — Дунё воқеалари. 23.45 — Концерт. 00.45 — Ҳужжатли фильм. 01.10 — Футбол Европа чемпионати. Ярим финал.

МТ-II. 9.00 — Гимнастика. 9.20 — «Лиесма» рақсга тушади. 9.45 — Илмий-оммабоп фильм. 10.05 — Француз тили. 10.35 — Ҳужжатли фильмлар. 11.10 — Мультфильмлар. 11.40 — Давр ва ўзим ҳақимда. 12.00 — Француз тили. 12.30 — А. Скрябин ва Ф. Шопен асарларини А. Диев ижро этади. 12.55 — Болалар учун фильм. 14.10 — Янгиликлар. 14.20 — «Қарши зарба». Бадиий фильм. 18.35 — Янгиликлар. 18.45 — Ритмик гимнастика. 19.15 — ... 16 ёшгача ва ундан катталар. 20.00 — Музикали киоск. 20.30 — Хайрли тун, кичкинтойлар! 20.45 — Теннис. Уимблдон турнири. 21.30 — Время. 22.05 — «Ершовкада суд». Бадиий фильм. 1-серия. 23.10 — Тонги почта.

ЎзТВ-I. 15.00 — Фильм-концерт. 15.30 — «Орленок—88». 16.30 — Кинопрограмма. 17.25 — «Абитуриент—88». 17.55 — Янгиликлар. 18.05 — Мультфильм. 18.15 — Оила пудратига кенг йўл. 18.35 — «Фронт ортидаги фронт». Бадиий фильм, 1-серия. 20.00 — Ахборот. 20.20 — XIX Бутуниттифоқ партия конференциясига Тезисларни муҳокама қиламиз. 20.30 — Ахборот. 20.50 — М. Йўлдошев ва М. Дадабоева куйлайди. 21.30 — Время. 22.05 — XIX Бутуниттифоқ партия конференцияси олдидан. 23.05 — «Оламга саёҳат».

ЎзТВ.II. 19.35 — Агар соғлом бўлай десанг. 20.10 — Телефильм. 20.40 — Фестивалга хотима: тажриба, муаммолар, умидлар. **Душанба.** 21.30 — Время. 22.05 — «Москва учун жанг» Бадиий фильм. 1-фильм — «Агрессия».

РАДИО

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 8.30 — Қўшиғимиз Сизга армуғон. 9.30 — Ўзбекистон ССР халқ артисти К. Исмоилова куйлайди. 9.45 — Радиотингловчи муаммолар қўяди, таклиф этади. 12.10 — Ишчинома. 12.30 — В. Зокиров. «Қўшиқ». Ҳикоя. 12.50 — Замонавий ўзбек халқ қўшиқлари. 13.00 — Ўзбекистон чорвадори. 13.30 — И. Шаферан шеърлари билан айтиладиган қўшиқлар. 14.00 — Қишлоқ хўжалик ходимлари учун эшиттириш. 15.30 — «Армон». Поэма. 15.50 — XIX Бутуниттифоқ партия конференцияси олдидан. 16.00 — Дилкаш оҳангларга ошно умр. 18.15 — Жаҳон сиёсатининг актуал проблемалари. 18.30 — Ўзбек давлат филармонияси солистларининг концерти. 19.20 — Фонотекамиз хазинасидан. 19.50 — Халқаро кундалик. 21.00 — Қармоқ. 21.20 — Қишлоқ меҳнаткашлари учун концерт. 22.45 — ЎзССРда хизмат кўрсатган артист И. Вўронов куйлайди. 23.00 — Оқшом тўлқинларида.

Р. — 16706. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси. Тошкент шаҳри. Р. — 142. ИНДЕКС 64583. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12